

עכשו בקאין אנו בקבועי החדשים וכל שני ימים טובים של גלויות השני חל. ואעפ"כ פירות שנתלשו או דגים שניצרו בו ביום בשבילו אמרו. ולערב בכדי שיעשו כל דבר שאסור בכדי שיעשה לא בעיקר תשמישו בלבד אמר אלא אפי' כל הנאותיו מעשה היה וחבאו גימ' הדס לחופת חתנים ואסרוה אפי' להריה בה לערב עד כדי שיעשו. שיעור זה של כדי שיעשו כדי שילף לן או לפרס ויביא הפירות או ההרס ויגז' ויביא. ויש מי שהורה שאינו צריך להתקין רק כשיעור שבאו מרחק לתרום ואחר שהיה זמן זה מותר ואוכל ומריח ונהנת :

בר"ף החמ"א דס"י ע"ג :

כ"ל תרנה וכל תפליה
ברכה ותהיה :

וברוך הוא אשר לו
ויטרוכם ע"ל כל

בית מועד חלקתי לחמשה שערים

השער הראשון

מלאכת עבודה לא תעשו. אי זו היא מלאכת עבודה כל שאין בה צורך אוכל נפש כהורש וזרע ובונה ואורג וכיוצא בהן. ולא התרה אלא מלאכה שיש בה צורך אוכל נפש או שכל נפש נהנית ממנה כאפייה ובשול וכיוצא בהן שנאמר כל מלאכה לא יעשה אף אשר יאכל לכל נפש הוא לברו יעשה לכם ולא כל מלאכת אוכל נפש התיר הכתוב שהרי אחר שהתיר מיעט שנאמר אך הוא לברו יעשה לכם. אך הוא לברו ולכם מיעושי' הם. ולפיכך נש' אפי' מלאכות שיש בהן צורך אוכל נפש ואסורות וספק הכתוב להכמיס והם אכרו שהקוצר והתולש והדש והבגור והמזון והמרקד והחולב והמכנס והכוחס את הפירות להוציא מהן כשקין אסור. וכן אסרו מרבירים לדרות והצד חלות דבש כן הכוונה. וספני כה מנו את אלו לפי שלא התירה התורה לתקן בי"ט מה שדרך בני אדם לתקן ספק הרבה לי"ט הרבה כדי שלא ימריח בי"ט לתקן סמסת חול. וכן לא התירה אלא תקן כדברים שהן ברש"י כאפי' יבשיל לא יעקור דבר מבורלו ואפי' :

אבאר בו כל מלאכת אוכל נפש שהתירה תורה בי"ט ואם נכנס בכלל היתר זה כל מה שצריך לאוכל נפש אם לאו. וכן כל מלאכה שלא הותרה משום צורך אוכל נפש אם נכנסו בכלל האיסור כל חלקי המלאכה אם לאו : (א) ויתבארו מכלל זה הקוצר והתולש והדש והבגור והמזון והמרקד והצד והחולב והמכנס והכוחס את הפירות להוציא מהן כשקין והרורה תלות דבש שהם מלאכות אסורות בי"ט אם אסורות דבר תורה אם לאו. ואבאר כה שהותר מכלל מפקה מלאכות א"ו. (ב) ואבאר מה שהותר מכלל רודה דבש : (ג) מה שהותר מכלל חולב : (ד) מה שהותר מכלל סומט : (ה) מה שהותר מכלל בורר : (ו) מה שהותר מכלל דש : (ז) מה שהותר מכלל טוחן : (ח) מה שהותר מכלל כרדק : (ט) מה שהותר מכלל צד : (י) אבאר דין הפרשת הלה וכתנת ביום טוב : (יא) אבאר דין עורות וחלבים של בהמה הנשתמט בי"ט : (יב) דין סלוק תריסי תניות והחורות : (א) דבר תורה מלאכת עבודה אסורה ביום טוב כבשבת שא"ל כל

עבודת הקדש

ואפי' תותים ואבטיחים שנמסין ממעטן לפתרתן לפי שרוב הדעות הנלקטין משתמרין לזמן מרובה ואינו בדין שתהא לקטתו של זה מותרת ושל זה אסורה. וכל שכן צידת בעלי חיים שאינן ברשותו ושהן צריך למרות ולצוד בחורשים ונמצא במל משמרת יו"ט: ועוד יש מלאכות ואפילו מלשולין שאכרו מרביהם כדי שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול כמו שיהבאר: (ב) מלאכות אלו יש מהן שהותרו מכללן כיצד הלוח דבש אסורות לדרות אותן בכורותן משום שבות. במה דברים אמורים בזמן שדבוקות בכורות וצריך לדרות לפי שראיה בעוקר דבר מגדולו. נהלשו מן הכורות וכן דבש הצף בכורות מותר אפי' בשבת ואין צורך לומר ב"ש: (ג) החולב אסור ולא עיד אלא אפילו ליגב בפניו אסור. בר"א שלא במקום צער חולי. היה חולה וצריך לו אע"פ שאין בחליו סכנה יונק בפיו לפי שהיונק מפרק כלאחר יד ואין בו אלא משום שבות ובמקום צער חולי לא גזרו פעמים שאפילו החלוב ביד מותר כיצד היה תולב בתוך החלי שיש בו אובלים הרי זה מותר שהכשקה הבא לאוכל הרי הוא כאוכל. והדור הנאונים זיל שלא נאכרו דברים אלו אלא ביום טוב אבל בשבת אפילו חולב לתוף האוכל אסיר מפני טבא מעו יו"ט איסור לשוחטה בשבת והרי הוא נולד מן המוקצה ומקצת מגדולי הראשונים והאחרונים הודו בשבת להתיר כ"ש. ואע"פ שנראין דבריהם שומעין לראשונים להחמיר הלכה למעשה. ובכל מקום ב"ש מותר לחלוב לתוף הקדירה של אוכלין. בר"א בחולב מעוה עומדת לאכילה. אבל בזו העומדת לחלבה אסור אפילו ב"ש משום נולד מן המוקצה: (ד) פירות הגשויין להוציא מהן משקה כותים וענבים אין סוחטין אותם ב"ש ואין צורך לומר בשבת. ולא עוד אלא אפילו הכניסין לאוכלין ויצאו מהן משקין אמדין חוששין שמא יהן רעתו להוציא מהן משקין ויסחוט. תותים ורמונים רובן לאכילה ומעוטן למשקין ולפיכך אין סוחטין אותן שהרי יש שסוחטין אותן לביסיהן. הבגנסן לאוכלים ויצאו מהן משקין מותרין שכל צרובן לאכילה והכניס אלו לאכילה אע"פ שאתה מותר הוציא מהן אין חוששין

ובתמחוי מותר . המילל מלילות בייש מנפה על ידי על יד ואיכל ואפי' בקנון ובתמחוי אבל לא במכלא ולא בנפה ולא בכברה . וכן הדין בכלל מערב ייש למחר מנפה על יד ואוכל . נתפורו לו פירות בחצר אחד אחד הנה ואחד הנה מלקט על ידי על יד ואוכל . אבל לא יתן לא לתוף הסל ולא לתוף הקופה כדי שלא יעשה כדרך שהיא עושה בחול והירו רבותינו שאם נפלו במקום אחד נותן אפילו לתוף הסל . נתפורו לו בין צורות ועפורית שבהצר מלקט אחד אחד ואוכל ולא יתן לתוף הסל ולא לתוף הקופה . אין תולין את המשמרת ליתן להוכה שמרים ואפי' בייש שלא נעשה כדרך שהוא עושה בהל . היתה הלוייה נותנין לתוכה שמרים אבל בשבת אפילו לתלוייה אין נותנין . מערים אדם על המשמרת בייש והולה אותה נותן בה רמונים או פירות ואהיב אם רצה נותן להוכה שמרים שהרי זו במשמרת תלוייה שנותנין בה בייש . אין מסננין את החרדל במסנת אלא אבל מסנן את הביצה במסנת של חרדל ומה בין חרדל לביצה שהחרדל נראה כבורר שסמכותו נשאר במסנת . והביצה אינו נראה כבורר וכל שהוא כבורר אסור אפי' בייש כבשבת : (1) אין רשין תבואה וקסניות ושאר מיני אוכלין בייש אבל מפרקי את החרדל ביד מן הקשין שלו וכן מוללין מלילות בייש . וכיצד מולל מלילות בידו אתה באצבע אחת על כל האצבעות שהרי יש כאן שינוי שאין דרכו לעשות כן בחול ובשבת מנפה אפי' בקנון ובתמחוי . אבל לא בנפה ובכברה כמו שבארנו . ויש מי שהורה שלא נאמרו דברים הללו אלא בייש אבל בשבת אין מפרקין אוכל בתוך קש כלל ולא התירו אלא לכלל לרכף את האוכל . ואם מלל מערב שבת מנפה בשבת בידו אחת ואפילו בכל כחו . ויש מגדולי המורים שהורו שמולל בשבת בשניו זה באצבעו אחת על כלן . ודברים הללו בשבת אסורין אבל בייש מולל כדרכו בלא שום שנוי : (1) אין מותנין בייש ולא עוד אלא לכהוש את הדיפות במכתש אסור בדיא במכתשת גדולה שכן דרכו בחול אבל במכתשת קטנה כותשין . בדיא לבני בבל ובמקומות שתדירין לאכול הדיפות וכותשין הרבה תצרכין

למכתשת גדולה ולפיכך הקטנה שנוי להם אבל לבני ארץ ישראל ולכל המקומות שאין תדירין לאכול כן אפי' בקטנה אסור שאין כתישה בקטנה שנוי להם . כל מקום שיש עברים פרוצים אפילו בקטנה אסור שמה יעשו בגדולה ויאמרו בקטנה עשינו . אין שוחקין את הפלפלין ברחים שלהם שזו מדינת גמורה היא להם אבל רכין אותן כדרך אפי' בכדרך של אבן שכל התבלין נדוכין כדרך והפלפלין התבלין ואף הכרכום נדוך כדרך המלה רכה וגדכית הישב בשנוי ולפיכך בזמן שריכה בפני עצמה צריך שימה המרוכה קצת כדי שישנה קצת בריכתה ואם רכה בתוף התבלין דף כדרכו ואינו חושש . השום והשחלים והתרדל נדוכין בייש כדרכן . ויראה לי שאין שוחקין את החרדל ברחים שלהן ששהינה גמורה היא זו ואסור . ולמה הדבר דומה לשהוק את הפלפלין ברחים שלהן שאסור כמו שבארנו . הפורס ירקות דק דק לאכול לאלתר או לבשל בייש מותר ויש להיזהר לבו ביום אסור . ירקות שיש בהן עליון כממשין ונרקבין מנקבין אותן ביד ואפי' בכלי ובלבד שלא יגזזו אותן במספרים שדרכו לגזז אותן בהן מן הכחורכר שלא יראה כתולש אותן מן הכחורכר . הקורנס והעביות אע"פ שאם בא לתקן טרחתן מרובה מתקן ואינו חושש ובלבד שלא יגזז במספרים שלהן . ויש שהורה להתיר אף במספרים . והראשון יראה לי עיקר שהמספרים כאן וכאן אסור : (ה) אין מרקדין את הקמה ביום טוב שהריקוד מלאכה גמורה היא אבל שנוי ויש מי שהורו להקל לשנות אפילו בלא שנוי וכן נהגו . נפל צדור או קיסם בתוף הקמה יש מי שהורה שאסור ליתלן ביד לפי שזה כבורר ולא יראה לי כן אלא מותר ליטול ביד שכל שעושה ביד אינו אלא כבורר כלאחר יד ולא אסרו אלא בנפה ובכברה כמו שבארנו : (ט) אין צדין דגים מן הביבין בייש שכבר בארנו שהציה אסורה דבר תורה אבל צדין היה מן הביבין בדיא כביבר קטן אבל לא כביבר גדול . אי זו היא ביבר קטן כל שירץ אחריה ומגיעו בריצה אחת עד שאינו צריך לפוש עד שיגיעו . היה ביבר גדול שאינו יכול להגיעו בריצה אחת הרי זה ביבר גדול ואסור . וכן צדין עופות מן הביבר המקרה

עבודת הקודש

לעשות כן מרביר סופרים. כיצד לא מקדישין ולא מעדיכין ולא כתידישין ולא מבידיהן תרומה ומעשרות כל אלו ב"ש ואצ"ל בשבת שכל אלו אסורין משום שבות ואע"פ שיש באלו מצוה אפי"ן כן אסור לעשות כן ואפ"ל ליתן תרומה ומעשר לכהן ואע"פ שיש בזה משום אוכל נפש. לא אסרו אלא לעשות כן לכהנלה וכולן שיעשו בין אונסין בין מדין מה שעשה עשוי בשבת ואצ"ל ב"ש. לפיכך נגלה עיבה מערב י"ט אין מפריש הלחה ב"ש וגמר לישתה מערב י"ט אין מפריש הלחה ב"ש ואפי"ן בח"ל. וכן אם נגלה מערב י"ט וגמר לישתה ב"ש אין מפריש הלחה ב"ש ונהנה לכהן. ואם חתה האור הוא מברישה ומניחה עד הערב ולא ישרפנה ב"ש שאין שורפין קדשים ב"ש. ואם רצה לאמת הכל ב"ש קודם הפרשתה אופה ואוכל ולערב מפריש ממנה הלחה לפי שחלת ח"ל אוכל והולך ואה"כ מפריש. אי"כ למה אינו מפריש ב"ש אף בשמור לישתה ב"ש והלא אין הפרשתה מעכבת ואינו כמתקן לפי שקריאת שם שלה אסרת לזרים ונראה כמתקן בהפרשתה. לפי ב"ש של נסח או אשכנז להפריש כן העיסה שהרי באה לדי הכותף וכהמין שלו הוא לעבור עליו בבל יראה שהרי יכול לישאל עליה אף לאחר הפרשתה. ולפי אופה ואה"כ מפריש לפי שכל פת ופת ראוי לו לאכול והרי הוא באוכלה לעצמו. במקומות שנהנו ליתן הלה לכהן מפריש ואופה ונותן לכהן בין לקמן בין לגדול ואע"פ שיצאה עליו טומאת כגופו כותר בה והוא ששבל. או אפי"ן בעוד טומאתו בו שהרי יכול לבטלה ברוב האוכל בימי טומאתו. ויש מי שהורה להקל ולהפריש חלת ח"ל אף בשלושה מערב י"ט שאין נראה זה כמתקן שאין הפרשתה מעכבת שהרי יכול לאכול ולהפריש לארץ כך כמו שאמרנו. חלת ח"ל אע"פ שאמרו שאוכל ואה"כ מפריש יש מי שהורה לצרוף לשייר קצת יותר מכדי שיעור החלה שהוא מפריש לפי שצריך להפריש כן המרק. ויש מי שהורה להקל גם בזה שאין צריך להפריש חלת ח"ל מן המרק. מקומות שנהנו ליתן מתנות כהונה הורו והלחים והקיבה מפרשין ומוליכין לכהן ואפי"ן נשחטו מאמש והורמו מאמש או שהורמו כהיום לפי שאין נראה

המקורה שהרי הן כנצודין אבל לא מן הביבר שאינו כקורה. בר"א בשאינו צריך למצודה לצודו. אבל אם צריך מצודה לצודו אפילו בכקורה אסור ויש מי שרצה לעשות עופות וזה וזה בביבר קטן שאין צריך למצודה לצודו מותר וכל שצריך למצודה לצודו אסור במה דברים אמורים בהיה ועופות שאינן ברשותו אבל במה שהוא ברשותו מותר כיצד יוציא שובב ויוני עליה וצפרים שקננו במספחין ובבירה והחיה שבפרדסין הרי אלו אינן ברשותו ואסור לצודם. אבל יוני הרדסיות שבאין לכלובן לערב וכן אווזין ותרגנולין מותר. ואפילו בביבר גדול שמצוין הן אצלו ומזונותן עליו. כל שמחמר צידה ואסור לצודו אין נותנין לפניו מונות חוששין שמא ישבת ויצוד: (י) יראה לי שבמקום הפסד התירו לתת לפניהם מונות. כיצד החיל של דבורים עושין לו פרנסה בשביל שלא יברח אבל אין צדק אותו בתהלה. וכל שמותר לצודו נותנין לפניו מונות ואפי"ן בשבת כל שכן ביום טוב. הסוכר אמת המים מערב י"ט ולמחר השכים ומצא בה הגים מותרין בידוע שצודו מערב בתוך האמה וכל שהן בתוך האמה כנצודין הן ואין צריכין זימון שזו היא הומנתם. וכן חיה שקננה בפרדס היא אסורה כמו שבארנו. אבל העופרים מותרין שכל שהעפרים בפרדס כנצודין הן. בר"א בפרדס הסמוך לעיר שרעתו עליהן ולפיכך אינן צריכין זימון אבל פרדס שאינו סמוך לעיר אין דעתו עליהן. ולפיכך אסורין עד שזימן מערב י"ט. הפורש מצודה ומככורת מערב י"ט ולמחר כצא בהן חיה ועיף ואין ידוע אם נצודו מערב י"ט או לאחר י"ט הרי אלו אסורין שמסך מוכן אסור. מצא המצודה והמככורת מקולקלין בידוע שמערב י"ט נצודו ובכניסתהן נתקלקלו ולפיכך מותרין. הגים שצדו הגוי ב"ש וכן פירות שיתלשן ב"ש הרי אלו אסורין ואע"פ שצדן או לקמן לעצמו. הביא דנים לפריות לישראל ונדע שצודו ונלקמו מערב י"ט אע"פ שהדנים עושין בארמיסותן והפירות כרטיבותן כאלו נצודו ונלקמו כהיום מותרין ואין חוששין להן בשם גזירת בני זימן. וכבר נתבארנו בסוף בית גתיבות שאר דיני גוי הסביא דהיה לישראל. (י) יש רברים מותרין ב"ש רבר תורה ואסור

יתקע. ואם תקע הרי זו מלאכה גמורה וחיוב משום מכה בפטיש. דברים אלו שאמרו בתריסין רפויין ואינן רפויין ולפי' מן הצד אמור להחזיר כל צדין. היו רפויין גמורים מחזיר ואפי' בשיש ציר מן הצד ואפי' בשבת ואין צריך לומר ביים הוא שלא יתקע:

השער השני

אבאר בו דיני אפיה ושדומה ובשול

ושאר הדברים המותרים משום אוכל נפש: (א) דין אפיה: (ב) דין שחיטה וכסוי הדם: (ג) דין מראה סכין לחכם ביים. ודין מלינת העור והפשט ומליחת הבשר: (ד) דין נמנין על הבהמה ביים ושוקל בשר והלוקח מן המבה ומן התוני אם יכול לכוור לו ככוס מקח ומשקל ומדה אם לאו: (ה) דין הלואת י"ט: (ו) ככשירי האוכלין המותר והאסור בהן: (ז) דין פתיחת בית ופתירת הביות ליטול מהן פירות יין או שמן: (ח) דין מכבה את הנר מפני דבר אחר וביקעת שלא תעשן עליו הבית או הקדרה. ודין השחוח הסכין ותקון השפור ועשון הפירות בכשמים ללקוט מעם הבושם: (ט) דין סלוק הסבלא וכלים שאכל בהם ונטול קיסם להצית בו שינוי: (א) אופין ביים בין פת גדולה בין פת קטנה בין דקה בין עבה. ובפסח לא יאפה פת עבה כספח שבת כחודך שהוא עבה יבא לירי דחוכין עד שלא יתבשל אלא אופה הוא פתיין רקיקין. וממלא אשה את התנור מפני שהפת יפה בשעה שהתנור מלא. וממלאה קדרה בשר איעי' שאינה צריכה אלא התיכה אחת כדי שיאכלו משמנים. ולפי' יראה שאפי' ליתן בקדרה התיכה אחר התיכה אפי' לאחר שהנית קדרה על גבי האש כותה. ומחמס נחתום הבית של מיס איעי' שאינו צריך אלא לקיתון אחד ובלבד שיתן את הכל קודם שיניח חבית על גבי ראש. האופה מיים לחול ואפי' לאחר שאכל איעי' שאסור לעשות כן מדבריהם אינו לוקח שהרי אפשר שיודמנו לו אורחים ויצטרף היום למה שאפה. הערים לאפות יותר הרבה ממה שצריך לו כדי לשויר לחול ואפי' לשבת הסמוכה לו מן מאחריו אלא לא ערב כל הית אסורה

השדומה

זה כסתקן שהרי אין המתנות סובלות. ועוד שאף קודם הפרשתן כמפורשות הן שהרי נכרות ועומדות בפני עצמן הן ואינו נראה כמתקן. ועוד שאף הן לאחר הפרשתן מותרות לזרים ולפי' אין כאן שום חקון בהפרשתן ומותר: (יא) השוחט את הבהמה בי"ט מפשיט את העור ומותר להגביהו ולהניגו לפני הדורסן ומולח עליו בשר לצלי איעי' שדריסת העור ומליחתו מלאכות גמורות ואכורות ביים משום מלאכת עבודה אין זה אלא כלאחר יד והתירו כופן משום תחלתן שאם אי אתה מתיר כאן אף הוא נמנע מלשחוט ונמצא בטל משמחת י"ט. וכיצד הוא מולחו מערי' ומולח כאן מעט כדי מליחת צלי וכאן כעט כדי מליחת צלי נמצא כולו נטלה. בדי'א במליחה כועטת במליחת צלי אבל מליחה מרובה כמליחת קרירה אסור איעי' שאף זו כלאחר יד לא התירו אלא כל שיש בו די לשומרו מן ההפסד. ובריא בששחט ביים אבל שוחט מערב י"ט ולא הופשט עד לפתר אסור שהרי אפשר היה לו למלחו ולהניגו לפני הדורסן מערב י"ט ולפי' אי' להגביה אסור אלא אם יש עליו בשר. ולכה אין מנביהין אותו והלא העורף ממלמלסין אותן אפי' בשבת מפני שראוין ליטב עליהן לפי שהעור הלה אינו ראוי ליטב עליו אלא כדוחק. אין כולחין את החלבים ואין מהפכין בהם ואין שומחין אותן ברות על גבי יתירות שם יבא למולחן בפני עצמו ויראה כמעבר שאי אפשר למלוח עליהן: כדרך שסולה על העור שהרי הבשר בולע מן החלבים: (יב) מסלקין תריסין תיבה שידה ומגדל שבתניות להוציא מהן תבלין או פירות בי"ט ולא זו בלבד אלא אף מחזירין שאין בנין וסתירה בכלים. ולמה התירו לו להחזיר והלא יש כאן משום שבות לפי שאם אי אתה כתייר לו להחזיר אף הוא אינו מסלק ופותה ואם אינו פותה נמצא בטל בשמחת י"ט. ולפי' תריסין שבתניה שידה ומגדל שבתים אסור שאינו נמנע מלפתוח ולרציחן פתוחין ענעמרין בתוך הבית. וכדי'א בשאין שם פתח אבל יש שם פתח משתמש דרך החתך. ובשאין להן ציר כל עיקר ואפי' בשיש להן ציר באכצע ואין להם ציר מן הצד ואפי' מחזיר כל צרכו מותר ובלבד שלא

עבודת הקודש

מערב י"ט ואפי' אפר סתם שלא הכינו כותר שסתם אפר כירה מוכן הוא. לא ישתומם לכתחלה ואע"פ שיש לו עפר לכמה ויש לו דקר נעוץ מבעוד יום שאין נעצת הדקר עושה הכנה גמורה. עבר ושחט ויש לו דקר נעוץ בעפר תיחוח חופר בדקר ויכסה ואין אומרים ימתין עד לערב ויכסה. בד"א בשוחט בי"ט. שחט מע"ט ולא כיסה אין מכסין אותו בי"ט ואפי' באפר כירה ובעפר מוכן וימתין עד מצאי י"ט ויכסה אם רשמו ניכר. היה לו עפר כוכן והוא לה הרבה אע"פ שלא נעשה כמים אין מכסין בו שאין מכסין בעפר לה הרבה. אפר כירה שחוטק בי"ט אין מכסין בו נולד הוא ואסור לסלסלו בד"א בשנצתגן ואין ראוי לצלות בו ביצה קלה. היה ערין חס מכסין בו עודנו ראוי ומלאכת שהרי ראוי לצלות בו ולפי מכסין בו שמכסין אפי' באפר חס. ויראה שיש שחט ואין לו אלא אפר כירה שחוטק בי"ט שמוחר לכסות בו משום כצות כיוסו. ולא עוד אלא אפי' יש לו דקר נעוץ ואפר כירה שחוטק בי"ט מכסה בדקר נעוץ. הכנת עפר לגינתו ולהורבתו ועפר לכסות את גנו וכיר לכוך בו את ביהוה ויראה לו שהן בדקר נעוץ ואין סוכנין לשוחט לכתחלה ואם עבר ושחט מכסין בהם. מכניס אדם מלא קופתו עפר ועושה בה כל צרכו וסומך עליו לשוחט אף לכתחלה. בד"א בשיחור לו קרן וזית שאם לא כן הרי הוא בטל במיעוטו לגבי הקרקע. אין שוחטין את הכוי בי"ט שמפק חיה ומפק בהמה הוא. ולפיכך צריך כסוי מן הספק ואי"ט לפי שאין מטלמלין עפר ואפר שלא לצורך. לפי שאינו מן המוכן שאפי' אפר כירה ועפר מוכן אינן מוכנין לספק אלא לודאי ולא עוד אלא אפילו הכינו לכסות צואת התינוקות שהיא כפק אין מכסין בו את הכוי משום גזירת התרת הלבו. וכיצד יעשה סמתין עד הערב ויכסה נתערב דמו או דם בהמה ברם חיה ועוף אם יכול לכסות בדקירה אחת יכסה ואין גזרין דקירה אחת. משום דקדוה. ואם לאו יכסה שהרי נמצא מורה ומטלמל כחמת דם הכוי ודם הבהמה: (ג) אין מראין סכין לחכם בי"ט לפי שנראה כמעשה חול כטבח שרצה למכור בשר באימול' ותלמיד

שררבה החמירו במערים יותר מן הסוד: (ב) לא ישתומם אדם את הבהמה בי"ט אפי' צריך לו לאכול ממנה בי"ט ואם היתה מסוכנת ומתירא שכא תמות עד שלא תחשך אם יש שהות ביום כדי שיעור שיאכל ממנה כוית צלי שוחט ואינו נמנע ואע"פ שאינו אוכל ממנה לפי שחששו להפסד ממונו. עוף שסרפו לכותל או שדרסו או רצצו בהמה ושדה מעת לעת ולא עמד צריך בדיקה. ויש מי שהורה שאסור לשחט בי"ט חוששין שחט יכצא טריפה כיוון שנולד בו ריעות' הנמצא שוחט שלא לצורך. ויש מי שהורה להקל ולהתיר וכו' ויראה לו. הרמה מסוכנת ששהתה בשדה לא יביאנה במוט ובמטה כדרך שהוא עושה בחול אלא משנה' ומביאה אברים אברים ואע"פ שמרבה בהלוך. ויש מי שהורה שלא אכרו אלא במסוכנת שיש לדבר קול שלא נשהתה מתמת וי"ט אבל שוחט את הבריהא כביאה אפי' במום ובמטה ויש מי שהורה כן אפי' בבריהא ולא אמרו במסוכנת אלא שדברו בהוזה וכו' ראויה להורות. ומה יעשה בעור הכסוכנת ויראה לו שאין מוזה ממקובו אפי' יש עליו בשר שלא להתיר מלמול העור אלא בעלות לצורך יש שלא ימנע משמרת י"ט אבל זה להצלת סמנו הוא שוחט ולא ימנע מחמת הפסד העור יותר מכה שמפסיד בעור משביח בבשר אלא כיצד הוא עושה משייר אבר אחד ומביא עמו. והוא ואת בנו שנפל לבור מעלה את הראשון על כנת לשוחט ואינו שוחט ומערים ומעלה את השני ושוחט אחד כהן אחיה שרצה ויראה לו שמערים ומעלה את שניהם זה אחר זה ואם רצה נמנע ואינו שוחט לא זה ולא זה כדי לחוס על מכינו להתירו לו. וראוי לחוש ולהחמיר ושוחט אחד סתם. השוחט בהמה חיה ועוף בי"ט יש מן הגדולים שהתיר למרוש נוצה או צמר שבצואר לעשות מקום לסכין ואין הפרש בין מריטה שלפני הריטה למריטה שלאחרי השחיטה וזה היה צורך אוכל נפש וסותר. ועוד שהרי היא מלאכה שאינה צריכה לגופה. ויש מי שאסר: וכן ראוי להתיר הלכה למעשה. השוחט חיה ועוף בי"ט לא ישתומם לכתחלה אפי' היה לו עפר מוכן מבעוד יום או אפר כירה שחוטק

והלמיד חכם רואה לעצמו בביתו ומשאלה לאחרים. מליכין טבח ומכין אצל בהמה אפי' מדי' לרדוד ואין הושיעין שם ימלך ונמצא מוציא מרשות לרשות שלא לצורך יט' וכן מוליכין בהמה אצל טבח ומכין. כיוצא ברבר כוליכין סרוך והבלין אצל מדוכה ומדוכה ומרוך אצל תבלין. מוליגין את הראשונת הרגלים ומהבהבים אותן באור ואין מוגלין אותן לא בהרסית ולא בארמה שאלו כמעשהו בחול. ואין נוזין אותן במספרים שנראה כצריך לצמר. יט' מן הגאונים שהורו שלא התירו למלוג כל הבהמה אלא ראש ורגלים בלבד ואע"פ שמתכוין לאכול עורה של בהמה לפי שאין עושים כן אלא המפונקין ביותר ואכרו לעשות זה כדרך שאסרו לימ' את הכלים. ועוד שראין יותר כמעשה חול. ויש מכורי הוראה שהתירו ולא ראש ורגלים בלבד אלא שדברו בהווה. ולויה הרעת נוסה. אין מרגילין את העור ב"ש. וכיצד הוא המרגיל מוציא את כל הבשר דרך הרגל האחד כדי שיאמר כל העור שלי ולפי שסירחתי מרובה ואפשר בלא זה אסור. ועוד יראה לי לפי שנראה כמתכוין לעשות כלי. טולח אדם כמה התיבות זו אחר זו ואע"פ שאינו צריך אלא להתיבה אתה. ומערים לומר זו אני רוצה וזו איני רוצה עד שימלח את כולם. ובמקום הפסד מכונן שלא יסריה הבשר התירו לו הערמה זו. ועוד יראה לי שלא אסרו הערמה אלא במקום פשיעתו כמו ששכת ולא עירב או עירב ולא שמרו ונטבר. אבל כל שבא לו מחמת שמחת י"ש ולא פשיעתו נרמה לו מותר: (ד) אין נמנין על הבהמה לכתחלה בייש אבל נמנין מעימ' ולמטר שוחטין ומחלקין ביניהן כיצד אין פוסקין דמים לבהמה לכתחלה לומר בהמה זו שוה כך וכך ואני נוטל רביע ואני נוטל שליש. וכן לא יאמר אדם לחבירו הריני עמך בתימים אבל אוכר לו למתנה שליש ולרביע. וכיצד יעשו וידעו כמה שוה בהמה זו שיפרע על אחד דמים לפי מה שלקה מביאין ב' בהבות ואוכר זו כזו. ויראה שאין נמנין אף מנין בני אדם על הבהמה לכתחלה לומר נמנה חמשה על בהמה זו שוה כמעשה חול. אבל נמנו עליה מעימ' יכולין להוסיף למטר ולכנוה עמהם

עוד חמשה אחרים. כשהן מחלקין למטר לא יחלקו בפיים שאין מפיסין ב"ש כמו שאין מפיסין בשבת. וכן אין מחלקין במשקל שאין משנתיין בייש בכף כאזנים כל עיקר ואפי' לרגות אדם בשר בביתו במאונץ לא לישקול אפי' לשכרו מן העכברים אסור. בר"א במאונץ והלויין בטבעת שתולין אותן בה כששוקלין לפי שנראה שנותנו שם לישקול כדרך שהוא עושה בחול. ולא יאמר אדם למטח שקול לי בריגר בשר אלא שוהם ומחלק לזה ולזה. ומקום שדרך המבתיים למכור חלקים ידועים רשאי לומר תן לי חלק כף וכך ואין כאן חשש משום דרך חול. ולא עוד אלא טבח אומן אכור לשקל בשר ביד ספני שידיו בכשקל. אחר שאינו אומן שוקל בידו ונותן באומר לזה ולזה. לא אסרו דרך משקל. אבל הטבח האומן אע"פ שידוע לכונן חתיכתו להתוף לימ' והצי' לימ' תהיה כדרכו ואינו נמנע. טבח אומן אסור לישקול בשר במים. כיצד אם היה אומן לכונן כשהוא נותן חתיכה בכלי של מים עד איזה מקום שנתעלה הלימ' או הרצי' לימ' הרי זה אסור שהמים נעשה לו כמשקל. אסור לעשות בית יד לבשר בכלי שוה מעשה חיל אבל ביד מותר שאין זה מעשה חול. וכותר להתוך את הבשר לסימן שאם התחלף לו החתיכה באחרת. הולך אדם אצל רועה הרגיל אצלו ואומר לו תן לי גדי אחד ואצל הטבח ואומר תן לי כף אחת או ירך אחת ואצל החנוני ישראל ואומר לו תן לי אהרונג אחד או ככר אחד או גלוסקא אחת ואצל ספסם ישראל ואומר לו תן לי הוד או גוול אחד ואצל החנוני ישראל ואומר לו תן לי עשרים בצצים וחמשים אגודים ועשרים אפרסקין ועשרים רמונים ובלבד שלא יזכיר לו שם מדה ולא סכום כקח כיצד לא יאמר לו תן לי קב או קביים ולא יפסקו לו דמים בסכום כה שווה מה שלוקח סמנו וכן לא יאמר לו כך וכך כקף היה לך אצלי ועבשתי יהיה לך כך וכך. וכן לא יאמר לו חמשים אגודים יש לך בידי תן לי חמשים יהיו כמה שכל דברים אלו כמקף וממכר של חול. אומר אדם לחבירו מלא לי כלי זה יין ואפי' הוא כלי של מדה וכיחוד לכך ואין כאן מעשה חול שכן דרך בני אדם להביא על שולחנם יין בכלים

עבודת הקודש

מבקע לא יבקע בקדרום ובסגל ובמנייה
 שזה כמעשהו בחול אלא מבקע בקפיץ ולא
 כעז הרהב עלו אלא בוכרות שלו . ולמה
 התירו בקוע עצים בי"ט והלא יכול לבקע
 מעי"ט לפי שאי אפשר לבשל ולאפות בלא
 עצים ואם שכח ולא בקע נמצא מתענה בי"ט
 ולפיכך עשו אותו כדוכת המלה שהתירו
 ע"י שינוי . וגדולי המורים אמרו שלא התירו
 הבקוע אלא בקורות ועצים גדולים אבל
 דקים נוהין להדלק בלא בקוע ואסור שמלאכה
 נמורה היא זו והיביל עליה משום טוחן . לא
 יתן אדם אבן על גבי בקעת כדי לשבור אותה
 אבל מניסה בחור ושוברה . אין שוברין
 את התרס ואין חותכין את הנייר ליתן על
 גבי האסבלה לצלות עליהן את הדג כדי שלא
 יחרך יהיה הוא כמתקן בלי . ויש מן המורים
 שהורו להתר באלו שמבשירי אוכלין כותרין
 כאוכלין . אין גורפין את התנור מן הלכנים
 והעפר שנפלו שם מעי"ט שהרי יכול היה
 לנרוף מעי"ט . נפלו שם בי"ט אם אפשר
 לצלות בו ברוח בלא גויפה אסור לנרוף .
 ואם אי אפשר לו לצלות אלא ברוח ומתירא
 שכא יחרך הצלי אם יגע בלכנה וכעפר
 שבתוך התנור נורף ואינו נמנע אם נפל שם
 בי"ט . ולנרוף את התנור מן האפר והנתלים
 לאחר הסקה יראה לי שהוא מותר ואע"פ
 שהוא מבכה אי אפשר בלא כן . וכע"פ
 שכותר להבעיד לצורך אוכל נפש כך מותר
 הכבות לצורך אוכל נפש והרי זה כמנחה
 ב"ר על הנתלים והרי אמרו שאין מפינין את
 התנור בצונן בשביל לאפות מותר . ואין
 זה כמיתוק התרדל שאסור למתקן בנהלת של
 עץ הדרדל ראוי בלא כבוי נחלת אלא למפונקין
 ועוד שאפשר בנהלת של סתכת והוא ראוי
 ומצוי יותר . אין מנבלין העפר לכתום פי
 התנור ואע"פ שצריך לכך ספגו שהגיבול
 מלאכה נמורה היא ואפשר לגבול מעי"ט
 היה שם מי"ט שעל שפת הנרם מותר להטיח
 בו את פי התנור אע"פ שזה מכרה ומלאכה
 נמורה היא אי אפשר לעשות כן מערי"ט
 וכליכת אוכל נפש היא וטותר . ב"ר א'
 בשנתקן והיבנו על שפת הנרם מעי"ט ואם
 לא עשה כן הרי אסור . האפר אינו בן גיבול
 ואם בא לכתום בו פי התנור יש מן הגדולים
 שאמרו שלא יגבולו במים ולא עוד אלא ליתן

של מרה ובכרד שלא יוכיז לו שם מרה . ולא
 עוד אלא מותר לומר לו מלא לו כלי זה
 ולמחר נמדוד אותו . מודד הנתתם תכלין
 ונתתן לתוף קדרתו כדי שלא יקרוח תבשילו .
 ויראה שהנתתם בלבד אמרו לפי שמוכר
 לרבים ולהפסד מרובה הששו אבל איש
 בביתו לא יתן במדה שלא חששו להפסד
 מועט שהרי אמרה לא ימרוך אדם שעורים
 ויתן לפני בהמתו בי"ט אלא קודר קב או
 קביים ונתן לפניו . ואפשר שאף בשאר כל
 אדם מותר ולא אמרו נחתום אלא שדברו
 בהווה שדרכו של נחתום ליתן לעולם במדה
 כדי שלא יקרוח תבשילו . וכן נראה מדברי
 קצת מן הגאונים האשה מודדת קבח ונתנה
 לתוך עיפתה כדי שתמלו חלתה בעין יפה
 אבל אין מורין כן לפי שבא לישאל . ויש
 מי שהורה אף להורות כן ודבר זה מחלוקת
 שהרי הישיבות . וראוי לחוש שלא להורות
 להקל : (ה) שואל אדם מחבירו כדי יין וכדי
 שמן וכן אשה מהברתה ככורה אפי' בשבת
 לצלות בי"ט . אבל לא יאמר לו בלשון
 הלואה שהלואה לזמן מרובה ושכא יבא
 לכתוב . הלוקח יין ושמן מחבירו בי"ט אם
 אינו כאמינו מנה מליתו אצלו : ויראה לי
 כשמניהו אצלו לא יאמר לו הרי מליתו אצרך
 משכונן שזה כמעשהו בחול אסור . הלואה
 י"ט י"ט מי שאומר שנתנה ליתבע וב"ד
 נוקפין לו . ויש מי שנסתפק בדבר זה שמא
 אין ב"ד נוקפין לו . וככל מקום אם קדם
 מלוה בנפש כן הלואה אין מוציאין מיד המלוה .
 ואפי' נשל מסט כלי למשכנו כן מוציאין
 ממנו שהדבר ספק ואין נוקפין לא לזה ולא
 לזה . ואם חוד הלואה וחפש ממנו כליו אין
 מוציאין ממנו להחזירו לכלוה כי שלו הוא
 שהודו ונשל . נשל הלואה כליו של מלוה כדי
 שיחזירו מלוה כלי שנשל ממנו מוציאין כלוה
 ומחזירין למלוה שלא הלואת י"ט אנו מנבין
 אלא גזילה שגזל מן המלוה אנו מוציאין
 ממנו . ויראה לי כי לדברי כולם הלואת י"ט
 שני נתנה ליתבע וב"ד נוקפין זה וגובין אותה
 בב"ד : (ו) אין מבקעין עצים כן הקורות
 הראויות לבנין ולא כן הקורה שנישברה בי"ט
 בין הרשה בין שינה . אבל מבקעין מן
 העצים המוכנים להסקה וכן הקורה שנישברה
 מעי"ט אם אינה ראוי עוד לבנין וכשהוא

בתוכו סים חייב ששרייתו זה נבלו אלא
 נותנו על פי היבש. וכל שאר המורים הודו
 שמותר אפיה לנבלו שאינו בן גיבול. וכוה
 יראה לי שאי אפשר לאמר לנבלו ולהבינו
 כבערב כעפר שהרי מתיבש הוא לשנתו וכל
 שאי אפשר לו מעיים כותר. אסור לסתור
 איהלים בי"ט ואפי' לצורך אוכל נפש. ולפיכך
 סוכה בריאה אין נושלין ממנה עצים להסכה
 אפי' בי"ט של פסח ועצרת שהרי מותר
 איהלים ואפי' נפלה מעצבה אסורה שאין אדם
 יושב ומצפה אימתי תפול סוכתו. היתה סוכתו
 רעועה והתנה עליה מעיים מותר שהרי עשויה
 לכך ועוד שהרי התנה עליה. ואם לא התנה
 עליה אסור משום מוצצה ויש מוצצה בי"ט.
 ומותר ליטול מן הסמך לדפנות ממה שלא
 נארג עם הדפנות. נתן אנודות קנים וענפי
 אילן על גבי הסוכה נוטל מהן שלא נמלו לשם
 לסכך אלא להצניען שם ולויבשם נתן עליה
 סכך הרבה ועיבה אותה יותר מן הצריך לה
 לא ישול אפי' מן העליון שהכל נעשה לסכך
 ויש משום סתירת אהל בעליון ככתבתון. ואם
 התנה עליה מותר שכבר נילה בפיו שאינו
 מניחו לסוכך. סוכת התג סיכה של מצוה היא
 ולפי' אין נושלין ממנה אפי' בי"ט אחרון של
 תג ואפי' דעועה ואפי' התנה עליה אין תנאי
 מועיל בה שעל כרה חל עליה קדושת התג
 ובקדושת התגף היא לכל ימי התג שהרי תוקשה
 לחינה ואין התנאי מועיל בה שאין תנאי
 מועיל להוציא קדושת הגוף מקדושתו שאין
 קדושת הגוף נפקת בכרי. ויראה לי שלא
 נאמרו דברים אלו אלא בסוכה בעשויה לשם
 הג אבל היושב בסוכת רועים ובורגנין וקיצוץ
 הרי היא כסוכה בעלמא שבשביל שנכנס זה
 ואוכל שם פתו לא נתקדשה זו עוד יראה לי
 שאפי' בסוכה העשויה לשם זה אם התנה עליה
 ואפי' אינו בודל ממנה כל בין השמשות תנאי
 כזה מועיל בה. ולא אמרו שאין התנאי מועיל
 בה אלא באמר לכשתפול אסול או למחר אסול
 ממנה. אבל באומר אינו בודל ממנה כל בין
 השמשות תנאו קיים בעצי סוכה כמו בניוין וכן
 הדין באמר לכשאריצה אסול הרי זה מותר.
 מ"מ ראוי לחוש שלא ליטול ממנה בשום תנאי
 אלא מן הוויין או מן הסמך לה. אין מביאין
 עצים מן השרה ואפי' מן המכונסין אבל מביאין
 מהרי' ואפי' מן הקרפף שלא הורף לדירה.
 ברי' מן המכונס אבל לא מן הפפור ובאיזה

קרפף אמרו בקרפף שהוא סמך לעיר ואע"פ
 שאין לו פותחת. ואם יש לו פותחת אע"פ
 שאינו סמך לעיר מביאין ממנו כל שהיא תוף
 תחום שבת לעיר. ויש מי שהורה רבין תוך
 התחום בין סמך לעיר אין מביאין ממנו אפי'
 יש לו פותחת. והראשון נראה עיקר. איהו
 סמך לעיר דאפי' יראה לי כל שהוא סמך לעיר
 תוף ע' אבה ושירים שבתוך שעור זה הרי הוא
 נחשב ככלל העיר בכל מקום. עלי קנים
 ועלי גנים אפי' כבונסין אין מביאין מפי שהורה
 עשויו לפורן ואין דעתו עליהן ואם הניח עליהן
 שום דבר שלא יפזרם הרוח מותר. מנבב אדם
 מן החצר קמים ומדליק שכל מה שחצרה
 הרי הוא כבן. ואע"פ שסמחורין בחצר ברי' א
 במנבב ומדליק אבל מנבב ואוסף ציבורין
 אסור לפי שנראה כמכנס לחול. אין עושין
 פרחין אפי' להסיקן תחת תבשילו. אין
 מביאין את האור לא מן העצי ולא מן האבנים
 ולא מן העפר ולא מן המים מפני שהוא
 מוליד ואפשר לו מביאים וכל שאש"י לו
 מעיים ואינו אוכל נפש אסור. ואפי' מכשירי
 האוכל. השועת קדרה בי"ט לא יסדר כלי מכאן
 ומכאן וישנות עליהם את הקדרה שיה ררך
 בנין אלא איהו הקדרה ומסדר תחתיה כלים
 שתשבו עליהן. וכן העושה מדורה בי"ט לא
 יערוך את העצים מכאן ומכאן וישם עליהם
 עצים כדי להדליק את האש בחלל שתחתיהן
 אלא איהו העליונים בידו ומסדר תחתיהן את
 העצי' מכאן ומכאן או נוהגן בערבוב וכן ביצים
 לא יעמיד שורה מכאן ושורה מכאן. ונתון
 ארדים על גביהן ונתון את האור בחלל שביניהן
 שכל אלו כבונה אהל. אי"כ האך שזפתן
 קדרה על גבי כירה. לא אמרו אלא בעושה
 הצדדין בידו ונתון על גביהן שיה כבונה
 אבל ליתן על גבי כירה או על גבי כלי אחר
 אין זה כבונה. דברים אלו שאמרו לא אמרו
 אלא בעושה חלל ביניהן וצריך לחלל כאלו.
 אבל בשאינו צריך לחלל מותר לפיכך מותר
 לסדר ספסלי שולחן להשיב השולחן עליהן
 שאי"צ לאור שהתחת השולחן. אין מלבנין
 את הרעפים החדשים בי"ט לצלות עליהם
 אי"כ נתחטמו בתנור קודם יש לפי שעבטו
 מתחטמין והרי זה עושה כלי. וכן אין מבשלין
 בקדרה חדשה אי"כ נתחטמה בתנור קודם
 לכן. תנור וכירים חדשים דרי' הן ככל הכלים
 הנימלין

עבודת הקודש

קטנים כחביל וכיצא בהן . היו כלים גדולים
 הרי הן כאהלים ויש בהן משום בנין ומסירה .
 דיו מהולקין ומחוברין בסומתקי אע"פ שהן
 גדולים כאהלים שובר ונוטל פירות שבתוכן
 ובלבד שלא יפה את השכר להיות לו כפה .
 נתנו אדם ראש החבית של יין בשבת להניחה
 לפני האורחים ואצ"ל ב"ש שאין זה מתכוין
 לעשות פה לחבית אלא לתת להם יין בעין
 יפה אבל לא יקבנה במקבות שאין זה אלא
 מתכוין לעשות לה נקב בברזא ולא כן יסיר
 המנופה שעל ראשה . נוקב אדם מנופה של
 הבית להוציא מנהג יין בדיא בנוקב המנופה
 מלמעלה אבל בנוקב מצדה אפי' מצדה של
 מנופה אסור ואצ"ל בנופה של הבית . אין
 חותכין שופרת לשם אותה נוקב שבחבית
 ב"ש אמרו ואצ"ל בשבת . היתה שם ונפלה
 מחורין אותה אפילו בשבת ואצ"ל ב"ש .
 היתה התוכה ועומדת מע"ש או מע"ש אע"פ
 שלא נתנה בנוקב מכערב נתני אותה בנוקב
 ואין חוששין שמא יבא לתוך לכתחלה
 חותמות שבקרקע מתיר אבל לא מפקיע ולא
 חתף אחד שבת ואחד י"ט ושבתים מתיר
 ומפקיע וחודך אחד שבת ואחד י"ט . חותמות
 של תמרים ושל גזריות מתיר ומפקיע וחודך
 קרע אדם את העור שעל פי החבית של יין
 ושל כוריו ובלבד שלא יתכוין לעשות זיוג :
 (ח) אין מכבין את הנר ב"ש מפני דבר אחד
 אע"פ שאסור לשטש לאור הנר אלא כופה
 עליו את הבלי . ואם אין לו כלי כתיבא לחץ
 ואין מכבין את הבקעת שלא תעש עליו אד
 הבית ואפי' בית שאוכל בתוכו ואין צריך
 לומר במבנה להיום על הבקעת שאסור ואפי'
 נפלה הליקה אינו מכבה מפני הצלת ממונו
 והצלת כלי תשישו . היתה הבקעת מעשנת
 הבשילו מתיר לכבותו שלצורך אוכל נפש
 מכער ומכבה . בדיא בשאין לו אויר לפנותה
 שם אבל היה אויר או מקום אחד לפנותה
 מפנה והיא מכבה . ויראה לי להלכה שלא
 אסרו אלא ב"ש ראשון של גליות וכן בשני
 י"ט של ראש השנה . אבל ב"ש שני של
 גליות מכבין אף כשו' דבר אחר כדרך שהתירו
 לבחול בו את העין ואפילו כן ראוי לחוש
 ולאסור . אין משחיוץ במשחוח של אבן אבל
 משחוח במשחות של עץ או על גבי חרס ועל
 גבי אבן ואין מורין כן לרבים ואפי' לתלמידים

הנפילין כחצר ואפ"כ בהן שאין מוחסין
 בהם זה לבד . וכן שפין את הקדרה ואת
 התנור אבל אין שפין אותן במפלין לתחליקן
 ולצחצחן ואין מפגיין אותן בצונן לאחר הסקה
 כדי לחסמן ולחזקן מפני שחוקן שמתקן ועושה
 אותן כלי . נהרסמו מע"ש והוחמו ב"ש
 הרבה הוחש שמא תשרף שם פתו . מותר
 להפני חוסן בצונן אופין בפורני גדולה אם
 יש לו אורתין מרובים וכן מחסין חסין ביורה
 גדולה ואין חוששין שמא יאמרו לחול הוא
 עושה . אבל לא יאפה לכתחלה בפורני הדשה
 מפני שדרכה ליפחת ואם תפתח נמצא טורה
 שלא לצורך . אין נושהין כאש בספוח לפי
 שנראה כאוסן עושה מראבה אבל נושהין
 בשפופרת אין כנסין את החרדל בכנסת
 שלו ואין מתקין אותו בנחלת של עץ מפני
 שמכבה אבל בנחלת של מתכת מותר . ולכה
 אין מתקין אותו אף בנחלת של עץ והלא
 נתנין צדי על גבי גהלים ואע"פ שמכבה מפני
 שהחרדל אפשר בכערב . ועוד שהרבה
 מתקין לימים דרכה והרי הוא כמות את
 החטים . איך למה שוחקין אותו מפני שהשוחק
 את החרדל הרי זו מלאכה כלאחר יד . ככובש
 את החטים בככתשת קטנה . ויש מי שאומר
 מפני שנאכל לכל בלא מיתוק תלים וולתי
 לכפונקום . ויראה לי מפני שעיקר תקונו בשל
 סתכת ולא בשל עץ . ולמה מתיר את הכבו
 שהיא מלאכה גמורה . אבל מתקין אותו על
 גבי נחלת של עץ ואינו חושש : (י) בית שהוא
 מלא פירות כחוס ונפתח ב"ש נוטל ממקום
 הגפת . אבל לא יפחות מן הבית ותר כדי
 ליבול מן יותר . ויראה לי שלא נאמרו
 דברים אלו אלא בב"י רעוע שרענו על הפירות .
 ואם היה הבית בריא אסור שאין דעתו עליהם
 כשמן שבכוס וקערה ועששת . ויש מרבתי
 שאמרו שאפי' בית בריא ונפתח ב"ש מותר
 ואינו דומה לכוס וקערה שהם בסיס לדבר
 האסור ופירות אלו בסיס לבית . ולגזרונות
 תצמקין אינו דומה שאינו מסלק דעתו מן
 הפירות עצמן אלא שהן סגורין בבית והרי
 נפתח . אבל מסלק הוא דעתו מן הגזרונות
 והצמקין עצמן מפני שהן עומן ואויין .
 שובר אדם את החבית לאכול ממנה גזרונות
 ובלבד שלא יעשה לה פה יפה שנראה כעושה
 כלי בשבת אמרו ואצ"ל ב"ש ולמה תזירו
 לעשות כן לפי שאין בנין ומסירה בכיים

אסור למלמלן ביים מחסה לצל שאף הן מקצין מחמת מיאוס. ולצורך גופן ולצורך מקום מותר. היו עמו בבית מותר למלמל ולהציא לאיזה מקום שירצה ספני שנעשו לו כנרף של רעי וכן הדין לשפור שצלו בו ולקליפין ועצמות. נושלין את העלי לקצב. עליו בשר ואע"פ שטלאכתו לאיסור שכל הכלים אע"פ שטלאכתן לאיסור נושלין לצורך גופן ולצורך מקום חוץ מאותן עמנו חבמים שמייתדן ומקצן למלאכתן ספני הסרון כים. קיזב עליו בשר לא יזינו ממקומו ואפילו חושש שלא יגנב או מחסה לצל. אלא לצורך גופו ולצורך מקומו כמא שבארנו. נוטל אדם קיסם לחצוץ בו שני. בריא מן הקסמים הרכים הראויין למאכל בהמה היה קשה שאינו ראוי למאכל בהמה אסור לקטמו :

השער השלישי

(א) **אבאר** בו אם מותר לעשות בו מלאכת אוכל נפש שלא לצורך ישראל ואפי עושה בשוהף לו ולגברים : (ב) אבאר אם מוכנין את הגוי ביים : (ג) אבאר דין הדלקת הנר וכל הצריך לו : (ד) דין טבילת כלים : (ה) דין הדברים שאינן לצורך אוכל נפש אלא צריכין לנפש כרהרצה הבערת המדררה להתחכם כנגדה. ולגמר את הכלים ולהריו וכיבוד הבית : (ו) אבאר דין התצאה שלא לצורך : (ז) אבאר אם יש עירוב התצאה לייש כמו לעבת : (ח) אבאר דין התנגות שאדם שולח ביים לחברים. ודין מה שאדם מסלמל ומציל ספני הרלף ביים. וכן קידוד וקרציף של בהמה : (א) אע"פ שהתיר הכתוב ביים מלאכת אוכל נפש לא לכל התיר אלא לצורך ישראל בלבד. ולפיכך אין אופין ואין מבעלין לצורך הנכרי. היתה לו עיסה בעתות עם הנכרי אין אופין אותה מפני הלקי של נכרי שהרי אפשר לו לחלקו בעיסה. היתה לו בהמה בשותפות עם הנכרי מותר לשוחטה שאז אפשר לישראל לבדו בשר בלא שחיטה. העבדים והשפחות של ישראל לא יאפה ולא יבשל להם הדברים שאינן ראויין לישראל. ריבה מחמתן בקדחתו ובמשארותיו ותנורו יראה לי שהוא מותר הואיל וראוי הכל לישראל ואפשר לייש את

5 זכריו

אסור. בריא כשעמדה או נפגמה מע"ס שהרי יוכל להקנה מע"ס ולפיכך אינו עושה אלא בשני. אבל עמדה או נפגמה ב"ט מתדרה אפי במשחות של אבן שמכשירי אוכלין שאי אפשר להקני מע"ס מותר ביים. ובריא ביכולה להתקן אפילו על ידי הרחק ואם לאו אסור. שזה כעושה כלי גמור. ויראה מקצת דברי הראשונים שאין משחזין במשחות של אבן לעולם ואפילו עמדה או נפגמה ב"ט. והראשון נראה עיקר אלא איש להרש ולהחמיר דבריהם. שגוד שנשבר ראשו ביים יש מי שהורה שמתוך לתקנו שהרי אינו יכול להשהכש בו אבל אם נשבר מע"ס שהיה יכול לתקנו מבערב או שנכפף ב"ט וראוי להשתמש אסור אפי' לפשטו ביד לפי שזה מורה שלא לצורך. ויש מי שהורה לאסור בשנשבר או בשנכפף לגמרי ואפי' ביים שאין עושין כלים ב"ט ולא התירו אלא בשנעקם מעט. היה על עץ אין מהרדן אותו ואין מחליקין אותו בסכין שזה עושהו כלי גמור. מעשינו את השירות בקמרות סמים כדי שילקטו מעט הבושם ואע"פ שנותן הבשמים על גבי האש ומבכה ומבעיר ומוליד ריח שזה כצולה בשר על גבי גדלים שכבבה ומבעיר ומוליד את הריח ומותר : (ט) עצמות שאין עליהם בשר. וכן קליפין שעל השלחן אע"פ שראויין למאכל כלבים וברמה אין מסלקין אותן ביים מעל השלחן לפי שיש נולד ביים כמו שיתבאר. וכיצד הוא עושה אם צריך למקום השלחן מסלק את הטבלא כולא ומנערה. ואם צריך לפטלא מנערה והן נוכלין כאלהן. ויראה לי שבין כך ובין כך מסלק את הטבלא ומנערה שאין העצמות והקליפין חשובין להיות הטבלא בסיס להן. וזה שאמרו ב"ט אבל בשבת כל שהן ראויין למאכל בהמה מסלקין מעל השלחן וזורקין לפי שהן כוקצה ונולד בשבת. שגוד שצלו בו בשר אסור למלמלו אלא שוממו ומניחו בקרן זית. בריא כש"ש עליו בשר ואפילו פרות מכות. היה עליו כזית בשר מסלמלו ומניחו במקום שירצה. אין עליו בשר ועדנו הם מסלקו כדי שלא יזוקו בו בדרך שמסלקין את הקוף מרשות הרבים. ואם אינו הושש שפא יזוק בו אינו מניחו כמקומו. ולמה אסרו והלא מלאכתו להתר ביים יראה לי מפני שזוקקה טהמת מיאוס והוא יוש מקצה ביים. קערוט שאכל בהם וקדרה ששבל בה

עבודה הקודש

עבדיו ושפתותיו בדברי אחרים ואפי' אין לו עכשיו הואיל ואפשר ליהדמן לו שמה שיוכל לפייס ולרבות בשביל דברים שאינן ראויין לישראל כנגלה וכיצא בה ואסור ויש מי שאוסר לאפות להן פת קיבר שאין דרכו לאכול סמנו והיו זה כאופה בפירוש לצורך העברים. גוי המתלה עם ישראל קודם יום ומזנותו על ישראל אפשר להתיר מן המעט הזה שבארנו. כלבים ובהמתו של ישראל אין אוסין להם שלא התיר הכתוב אלא לצורך נפש ישראל שאמר יעשה לכם לבם ולא לכלבים. לפיכך אין מציאין תבן ותבואה מרשות לרשות להאביל לבהמתו שהתעצא מלאכה נמורה היא ולא התירו אצלן אלא הסמול לבד שהוא סדרי סופרים. עיטת כלבים בוסן שהיא ראויה לרועים נאפיל ב"ט והוא שיש לו נבלה לפייס בה את הכלבים שאם רצה מאכיל את כלה לרועים הישראלים. ויראה לי אע"פ שאין לו עכשיו נבלה לפייסן בה הואיל ואפשר שתודמן לו נבלה או דברים אחרים שאפשר לפייס בהן. (ב) אין מוכנין את הגוי ב"ט חוששין שמא ירבה בשבילו בקדרה בפני עצמה דברים שאינן ראויין לישראל כנגס הגוי אצלו ביים כותר ליתן לו סמה שהכין לעצמו וכלבר שיאמר לו אם רעתך נוחה במה שהכננו לעצמו מוטב אבל לרבות מחמתך אי אפשר וכיצא בה. ויש מגדולי המורים שאמרו שאע"פ"כ אם יכול לישמש ממנו ישמש כרי שלא יצטרף לנדה ולשלטל בשבילו. שמרוחק התירו למלטל בשביל מי שאין מזנותו על ישראל. ולא אמרו מוכנין את הגוי בשבת ליתן לפניו ביד אלא שמראין לו מקום והוא נוטל לעצמו. ויראה לי שאין דרך הקרואים לעשות כן וכ"ש לבהמה שאינה בת דיעה ומה שאמרו בתודי התירו בעכסים. וכ"ס הזהיר תבא עליו ברכו. נכנס נכרי אצל ישראל ומעד אצלו מסלטל את הכוס ששתה בו הגוי ואינו רושש פשום שיורי כוסות של יין נסך אע"פ שאינן ראויין לישראל כלל ואסורין אף בהנאה לפי שהשורין אין חשובים כלום ובמלוי הם אצל הכוס ומסלטלין ע"י הכוס. (ג) זוקפין את המורה ב"ט להדליק בה את הנר. ואפי' היא של הליות לפי שאין בנין ומתירה בכלים. לפיכך אפי' חוליותיה רפויין ואינן רפויין מותר

לזוקפה ביום. אע"פ שכינא ביה אמור אפי' למלטה בשבת. וכ"ש ברפיה נמורה שהיא אף בשבת זוקפין אותה. ויראה לי שלא אמרו אלא במורה שאין עשויה לתקוע חוליותיה. אבל עשויה לתקוע חוליותיה אמרו לזוקפה. נרות סחומין וחלוקין שעשאן מערב י"ט אין חותכין אותן לשנים להדליק בהן שז מלאכה נמורה היא ועשיית כלי ואסור. וכן בצים של יוצר לא יתקענו ביד לעשות לו בית קבול שהרי עושה הוא כלי. אין גדלין את הפתילה לכתחלה ב"ט ואין מהבהבין אותה באויר כדי לכבותה מפני שהוא עושה פתם. ועוד שהוא עושה עכשו כלי. ואין חותכין אותה לשנים אבל ממעכה ביד ושורה בשמן ומגיהה כפי שתי נרות ומרליק באמצע ונמצאת הפתילה נחלקת לשנים בשתי הנרות והוא שצריך לשניהם. מדליקין בפתילה אע"פ שאינה מהובהבת מע"ט. כל הפתילות וכל המכנים שאמרו שאין מדליקין בהן בשבת מדליקין בהן ב"ט חוץ שמסן שריפה לפי שאין שורפין קרשים ב"ט. לא אמרו בשבת אלא כדי שלא יבא לידו הטיה ולפיכך ב"ט מותר. מוחסין את הפתילה בין ביד בין בגל ובכלי להסיר ראשה השרוף להרבות באויר אע"פ שמכבה בה שפסוד מראש הפתילה ואינו הושט ממכה לצורך מותר ככבעיר לצורך. אין מסתפקין מן השמן שבנר שהמסתפק ממנו הייב משום ככה ולפיכך אמרו אצילו לזקף את הנר כדי למשוך את השמן מן הפתילה ומכבה. ולרבות בפתילות בנר אי שהא דולק אם לרבות באורה יראה לי שהוא מותר שזה לצורך וכמברה עצי' במדרה ואע"פ שימרה לכבות את הנר ואת המדרה. ואם לקרב כבוי הרי זה אמור שזה גורם לכבוי שלא לצורך אוכל נפש. אחר שנתברר שהמסתפק מן השמן שבנר הייב משום מכבה אמור ליתן ב"ט שפופרת של יציה ואפי' של הרם מלאה שמן ונקובה על פי הנר שתהא כספספת על פי הנר כדרך שאמרו בשבת. ואם היא של הרם ותברה היוצר מתחלה מותר. אין מניחין את הנר אפי' מערב י"ט על גבי אילן הוששין כתוף שמותר במלמולו שמה ישתמש באילן מה שאין בן בשבת שמניחין את הנר מערב שבת על גבי אילן שהרי בודל הוא מן הנר בשבת ולא יבא

להשתמש

והדי זה מליה ריה שלא לצורך גוש ואמר . כלי שנתגמר לא יכפה אותו . על גבי בנדים כדי שלקפו הבגדים את הריח שהרי מליד ריח בבגדים . ממלמל אדם עצי בשמים להריח בהם ומגוף בהם לחולה וכולן וקאמין ומריח בהן ואפילו היו קשין וגסין והאריך לעשות את יד לקרדום . והיו הנאגים שמתור לכבוד את הבית בשבת ואציל ב"ט ואין תושבין שפא ישהו הגומות שכל דבר שאין מתכוין מותר ואע"פ שמדיו עפר וצדורות וקליפין האמריין למלמל וראה לי שמתור מפני שהם לו כגוף של רעו : (י) מוציאין מרשות לרשות את הקטן למלו לא שיש לו על אביו נענתיין וכן אף הלולב ליטלו ולצאת בו וגסר תודה לקרות בו שכל אלו יש בהן צורך ליום ושיון הן בצרכיהן לכל גוש ומתוך שהותרה הוצאה לצורך אוכל גוש הותרה גמי אף שלא לצורך אוכל גוש כל שיש בו צורך ליום . אבל אין מוציאין את האבנים וכל שאין בו צורך ליום השהו לכל גוש . ספתח שיש תרתיו אוכלים שיש בהם צורך ליום מותר להציא בידו לרוח ואפ"ר אע"פ שאין האוכלים והכלים בחוץ מפני שצריך לשמור ולהיותם מובנים בירו אם יצטרך להם . ספתח של כלים שאין צריך להם ב"ט אסיר להשתין בחוץ שאין זה אלא הצאת אבנים : (י) למה אסרו להוציא בחוץ ב"ט כלים הניטלין בהצר לבי שנאמרה הוצאה מרשות לרשות ב"ט כבשבת ברבר שאין צריך ליום בהוצאתו . אין מוציאין מחצר להצר כלים שאין בהם צורך ל"ט אלא איב ערבו שערוב והוצאה ל"ט כמו שיש ערוב והוצאה לשבת . המציא ב"ט אפילו לצורך היום לא יוציא כדרך שהוצא עושה בהול אבל משנה הוא קצת כיצד היה מביא כרייין במקום למקום לא יביאם בסל ובקופה אבל מביא על כתפו או לפניו . ואם אי אפשר לו לשנות מותר . בר"א במביא מן הרץ . אבל במסנה בביתו מציית לוויית מותר ואין צורך לזכר ב"ט . לעולם יהא אדם משנה קצת במשואו ב"ט ממה שהיא רגיל לישא בחול ואפ"י אינו יכול לשנות רק מפרסית גנד על המשאוי פורם כדי לשנות מבעשי החול . ואם אי אפשר מותר . ועל גבי בהמה לא יביא שאין משתמשין בבעלי חיים ב"ט כבשבת . ועוד שלא יעשה כדרך שהיא עושה בחול .

גשים

להשתמש באיין . ויראה לי שמתור להדליק נרות בלילה בכתי נמסיות ובכתי מדרשות שהרי יש כאן צורך כצו' הוי' ש"ס אף נרות הולקי לא יתאספו שם העם להתפלל וכתוף שהותרה הבערה לצורך אוכל גוש הותר' שלא לצורך כל שיש צורך היום קצת והרי זה בהוצאת ספר לקרות בה . ובימים שאין בהם צורך רק לכבוד וראה לי שכל כיוצא בזה אין מודין לא לאסור ולא להתיר והבא להדליק אין מונעין אותו : (ז) כלי השביש חרש' הנלקחין מבית הוצי' שצריכין סבילה אף מסבילין אותן לכחלה ב"ט לפי שגריא כמתקן כלי אלא אם הוא כלי העשוי לרלס בו דולה בו והוכשר מאליו . וכן ממלא כוס וקיתון כים מן המעיין או מן הגהר לשהוג' והרי הן מוכשרין מאליה . ויראה לי שאין דברים אלו אכריין אלא בדולה וניטל מן הכים שדרבן של בני אדם לשתות מהן . ואפשר שאף בזה סרדה דולה ונטל לכביסה לרגליו . עבר והבביל את הכלים . כדרך כביד לא ישתמש מה ב"ט ואין צריך לומר בשבת בשוגג ישתכש בהן בשבת ואין צורך לזכר ב"ט שאין קונטין בכיצא בה שוגג משום מיד : (ה) מתכס אדם חמין דרגליו ואפי' טים שאינן ראוין לשתיה שדבר זה צריך לכל נפש והרי הוא בכלל מה שאמר הכתוב אשר יאכל לכל נפש יעשה לכם . המין שהוציאו ב"ט אסיר להרוץ בהם כל גופו ואפי' אבר אבר ואין צריך לומר כל גופו ביהד . ואין הפרס ברבר זה בין רוחץ בכלים שכן רוחץ בקרקע . וכן הדין בהסין שהוחמו מערב שבת רוחץ בהן בשבת מפני דיוו ורגליו אבר לא כל גופו אפי' אבר אבר . חמין שהוחמו מע"ט הורו התאנים ש-מדר רוחץ בהן כל גופו אינו חושש . רוחץ אדם בחכי טבריא בשבת ואפי' לזכר ב"ט . והורי רבותי שמתור אפי' במנופמין וש מי שגוסר במנופמין והראשון עיקר . ואין ס"היין ואין מכן את הקרקע . גותון שמן לסוך בו גופו במרדק אפי' בכלי ראשון ואפי' על גבי נהלי' מה שאין כן בשבת שאין נותנין שמן בכלי ראשון אף בחמי מבריא ואפי' להפסיד שכלי ראשון כבשל אבל בכלי ט"י מותר שאין כלי טני כבשל והשפרו של שמן אינו בשילוי עושה אדם טרור להתחכם כגודה . אין עושין מונטר ב"ט שאין זה כזה לכל גוש א"א למפונקים

אצל חברו ודדי זה כמורך היום. ולא כל דבר
התירו אלא את שאני אומן. כיצד משלחין
כלים בין תפורין בין שאינן תפורין סמני
שרארין ולהתכסות בהן ולהציען תחתיו ולא
עוד אלא אפי' יש בהן כלאים של דבריים אם
הם קשין משלחין אותן שמותרין להציען
תחתיו ולהתכסות בהן. אין משלחין כנרל
המסוכר בריש ואפי' שנתותין בו בחול הדימיו
בו שלא לשלחו בריש סמני התקנה שגורו
עליו. משלחין סנדל התפור אבל לא שאינו
תפור מפני שצריך עדין לאומן. כשמשלח
לא ישלח ע"י שלשה בני אדם מפני שיש לו
קול גדול ונעשו בסולוכין לשוק למכור. בריא
מין א' ע"י ג' אבל אם שלח כל מין וסך ע"י
אחד מותר ואפי' היו שלשה כתיבין או ר' ע"י
ג' ור' בני אדם ואין כנהנין את הבהמה במסל
כדי שלא יעשה כדרך שזוהא עושה בחול.
ויראה כמסלך לשוק למכור. מי שהיו לו פירות
על הגג וכתיר' סמי' יפסדו מחמת הנשמי כספה
אותן סווי' לוי' אבל לא יורשי' מנג לנג אפי'
בנגין השוין ולא ישלשם בחבל ולא יורידם
דרך סולכ' אבל משלין אותן דרך ארובה
שבנג לב' אין ארובה בנג אין כשלין אותן
מן הגג לחצר ומן החצר לבית היה נג סוקף
גדרותיו תלונות בכותלי הגג לא ישרה לעלות'
לחלון ולשלשלי' דרך החלון לפי שזה שורה
כרובה לו. ואין כשלין שיעור כרובה כדי
שלא ישרה הרבה בי"ש וכמה שיעור ארבע
וחכש קופות ולא יותר. ויש מי שהורה
שאפי' הרבה משלין כשום הנס' כמטו ודבר
זה בי"ש תפניו אבל לא בשבת. ומכסין את
הפירות כפי הנשמים ואפי' פירות של סבל
שאין ראויין לו ביום. וכן כדי יין וכדי שמן
ואפי' הלבנים סכסך כדי שלא ישמשו
בנשכים שלחפסד ממון הששו ובשבת אכרו
ואציל בי"ש וכן נתנין כלי תרת הילף אפי'
בשבת ואציל בי"ש. ואפי' בולף שאינו ראוי
כדי שלא ינסף הבית. נחמלא הכלי שולף
ושונה ואינו נמנע. גרף של רעי ועבים של
כימי גרלים סתיאין איתה לאספה. וכשהוא
מחודר הכלים למקומן נתן לתוכן כעש סים
ומהוירן. ככהתירו להציא גרף של רעי לא
ע"י כלי שלבד התירו אלא א"י בפני עצמו
מציאו וברא המאם עליו ירתו. אין עושין
גרף של רעי לבתחלה כיצד היה גרף במסום

נשים המטלאים סים מן המעין לא יכסו את
הכר בבגד שמא יפול ותביא אותו בידה
מריה לרעהי'. ואם תקשרנו במי הכר פעמים
שימסך וחבוא לדיד קשירה אלא סביאתו
סגולה כדרכה ואינה חוששת שא אפער לה
בלתי זה. אין הסומא יוצא לרדד במסלו
שהיו אפשר לו לצאת בלא מקל ונסצאת
הצצאת מקל שלא לצורך. אבל הקמע יוצא
בססכות שלו לפי שאינו יכול להלך וולתו.
וכן סיי שנקטעו רגליו ואינו יכול להלך בלתי
מקלות יוצא בהן שחק כרגלים לפסה ואפי' אין
קשורין בו שאין לחוש שמא יפלו ויוליכין בידו
שהיו אינו יכול להלך בלתי אם ישען עליהם.
אין הרועה יוצא בתרמולו. ואחד האישי ואחד
האשה אין סתיאין אותן בכסא בריא בשאין
רבי צריכין לו אבל היו רבים צריכין לו לדרוש
להם או לרבים הצריכין לצבור מותר אחד
האישי ואחד האשה. יתרה האשה שרבים
צריכין לה שמכתפין אותה ויוצאין על רועות
אנשים. כיצד זה סניח ידו על כתף חברו
והכרו סניח ורועו עליו והיא יושבת על רועות
שניהם. דבר זה באשה כותר מפני שהיא
ובעת וסמא תפול. אבל האחר אינו נבעת
איכור. שזה יותר ממעשה חול. פעמים
שאפי' האישי מותר כיצד חכם שמביאין איתו
תלמידיו לדרוש בצבור וסתיאין שמא יפול מפני
החוק הצבור או שמול כין איתו במרצועה עד
סוקמו מפני כבוד הצבור שעומדין מפניו
מכתפין אותו ומותר: (ח) משלחין מנות בי"ש
איש לרעהו ומשלחין אף בהמה היה ועוף בין
דיין בין שהוסיף ומנות שמנים וסלתות. ויש
מי שהורה שאין משלחין חמין שעוריי ועדשים
לפי שא אפער לחרון אותן בריש ואף בחול
אין ראויין אלא לאחר שרינה וכל שלא נהנין
סמנו בחול כמות שהוא אין משלחין אותו
בי"ש. מרברי קצת מן הגדולים נראה לי שאף
אלו משלחין שהרי החמין ראויין לעשות מהן
עססיות במכתשת קמנה או לעשות מהן כלי
ושהיתה פול ועדשים וקמח וקלי וכן השעורים
ליתן לפני הבהמה. ויראה לי שזה עיקר.
כל שנאותין בו בחול כמות ערהו ואצ' אומן
להקנו משלחין אותו בי"ש ואע"פ שאין ראוי
להשתמש בו בי"ש. כיצד משלחין הפלין
תפורין בי"ש. ולמה התירו לו ולהציא כרהי'
לריה לפי ששמחה הוא לו שמתכבד במתנותיו

האדם דר כח לז' יאמר אנשים עם כלי חששתי כרי שעשה על גוף של רעי הוציאו ברא לא בבקום הזמר פטנו אבל הוצרך לעשותו להצלה פטנו מותר. כיצד היה דלף יורד לתוך ביתו שאני דר עם ומתירא שבת יסור מרמז כיום היום מכנים עם כלי חששתי ומסתו כרי שיהא הדלף עליו כגוף של רעי ומציא היום לחוש. כקצפין ומקדרין את הבמה ביום אע"פ שהקדור פעמים עושה תבונה אינו מחנן לכן ולפיכך מותר. מצדדין מבנים של בית הכבש שאין אלא כבני עריא ומשום כבודו לא נזרו בכך :

השער הדי' בביאור דיני עירובי תבשילין :
 (א) כמה מערבין וכמה שיעור העירוב : (ב) מי שמערב על אחרים אם צריך להודיע קודם שחשכה. ואם צריך לזכות עי אחרים. והמזכה עי מי מוכה : (ג) מי שאכל עירבו או מי ששבת ולא עירב אם מותר להניח מים לחבר ולהתנות אם לאו. ואם יש הפרש ברבר זה בין שני מים טובים של גליות לשני ימים טובים של ידע : (ד) מי שלא עירב ולא עירבו לו אחרים ועבר ואפה. ולא יבאר כאן דין עירובי צחחה ועירובי תבשילין שכבר בארתי דין כל אחד ואחד בפני עצמו בבית הראשון : (א) י"ם שחל להיות ערב שבת אין אופן לכתחלה מים לשבת כרי שיאמרו אין אופן כ"מ לשבת קל וחומר מים לחול. לפיכך הצריכו חכמים לעכות תבשיל אחד להיכר שסבב עליו וכב : ל ואופה מים לשבת והוא הנקרא עירובי תבשילין ונקרא כן מפני שהוא כאלו מעים שבת להיות יום או להכין ולבשל מים לשבת כדרך שראו כבשל ביום לצורך היום. תבשיל זה שחוסנין עליו בין מבושל בין צלי בין שולק בין כבוש ואפי' מעושן ואינו צריך אלא תבשיל אחד וסומך עליו לעשות בו כל צרכיו בין לבשל בין לאפות אלא שנהגו להניח פת ותבשיל. שאם לברו אין סומכין עליו משום עירוב שבת וסומכין אלא על דבר שראוי ללכת בו את הפת. ולפיכך אין מערבין בריצות שאין אובלין את בפת. מערבין בערשים שאף הן באין ללכת. ולפיכך אפי' ערשם שבשולי קורה מערבין בהן. שמגנות שעל גבי הסכין נזררו וסומך עליו. דינים קצנים מלוחין אין בהן משום בשולי גוים

ואעפ"י אם בעלן נז' סומך עליהן משום עירובי תבשילין צעור ערוב זה כוח בק לא בין לבשה. פרוח משיעור זה אינו כלום בין בתחלה בין בסופו. ושיעור זה שאמרנו למטה אבל למעלה אין לו שיעור : (ב) מערב אדם על כל בני עירו וקודם כלה הדינים לאחד שחשכה סומכין עליו שהערוב צריך דעת המניח וא"צ דעת מי שהניחו לו. וצריך שיאמר ערוב זה עלי ועל מי שלא עירב. עירב על אנשים ידועים יאמר היה זה עלי ועל פלוני ופלני. המערב את הערוב על מי שלא עירב אין סומכין על עירובו אלא כל שהן עמו אותן תחם שבת ואפי' מי שעירב ערובי תרומה וכול לבא אצלו אינו סומך עליו שלא נתן דעתו מן התם אלא על שהוא תוף תרומה. ולפיכך אם פירש אפי' על מי שיכול לבא אצלו על ידי עירובי תרומה אף הן סומכין עליו. המניח את הערוב על אחרים צריך לזכות וכשרוא מוכה אינו מוכה עי בנו ובתו הקטנים ולא עיי עברו ושפתחו הכנעניי' בפני שידן כירו ולא עיי אשתו סיד האשה כיד בעלה. אבל מוכה הוא על ידי בנו ובתו הגדולה ועיי עברו ושפתחו העברים ויש מי שהורה שבניו הגדולים הסומכין על שלטנו היה הן כקטנים ואינו מוכה על ירידם. המערב על כל בני עירו והיה עם מי שאינו רגיל לכסוף עליו אלא מערב לעצמו ושבת ולא עירב היה הוא יכול לסמוך על עירובו של זה. בריא בשלא שבת אלא פעם א' לפי ששוגג הו' אבל אם שבת פעם אחר פעם פרטע הו' ואין דעת המניח על הפושעים. ויראה לו שאם היה דעת המניח על הפושעים מותר. המניח את העירוב סברף באקב"ו על מצות עירוב ויאמר בדין עירובא ויהא שרי לי ולכל בני עירי או לפלו ולפלו' לכיפא ולבשולי ולאסמוני ולמעבד כל צריכין סומא טבא לשבתא. וכתב נאון שצ"ל ולאילווי שרנא ולאפיקי שמי שלא עירב אף הוא אסור להדיק את הנד מים לשבת. ויש מי שהורה שא"צ שלא הצריכו עירוב אלא צרכי אכילה. ויא להדלקת הנד ולהתצאה ודברי הנאון נראה לו עיקר : (ג) המניח עירובי תבשילין ונאכל עירובו או שאבר עו שלא אפה ועד שלא בישל ועד שלא המיני לא יאפה ולא יבשל ולא ימסך עינו לא לו והא

עבודת הקודש

הדריכאות ואחוז ותרגולין ותרגולת העומדת
 למלל ביצ' ותרגולת שלקפה בתם : (ד) אבאר
 דין בעיה שנולדה ביים וספקיה וביצ' הנק
 מן העברים ביים . ודין עגל טלול' ביים ואמר
 שולר ביים : (ה) אבאר שסלאכות האסורין
 לעשותן אף ע"י הנכרי פעמי מרובי סופר'
 ובעמי אפי' מדבריו תורה : (א) אינ'ם שאכרו
 שאין מוקצה ונולד בשבת ביים אסורין ולמה
 החמירו ביים יותר מן השבת לפי שהשבת
 חמורה ולא יבאו לזולל בה אבל י"ם קל ואם
 אתה מתיר לו יבאו להקל לזולל בו . ו
 שאמרנו שהמוקצה והנולד אסורין ביים לא
 מן התורה אלא מרבי סופרי כופרים לפי הלכך
 בספיקן להקל . בד"א בדבר שאינו קרוב לבא
 לדי אסורי תורה אבל אם היה קרוב ליגע בשל
 תורה הולכין אף בספיקו להתחמך כשל תורה.
 כצד פירש ממסורת או רשות לחיה ולעופות
 טעי'ם ולחיה השמים ומצא בהן היה ועוף ואינו
 יודע אם יצדו מבערב או לאחד שחשבה' הרי
 אלו אסורין אע"פ שהן ספק מוכנים לפי שאם
 אתה מתיר מן קרוב הרבה להחיר את הצידה
 שאסורה ד"ל ולפי' החמירו בספיקו . ואפי' כי
 אם מצא המכסור' הרשות' מקולקלן מבערב
 הרי אלו מתירין בידוע או נתקלקלו מבערב
 בלתי אם לידו וכפ"ט למעלה . כל העצים
 ואפי' הרסובין ביותר מוכנים הן להסקה
 אע"פ שהרטי בים אינן ראויין להסיקן תורה
 תבש'ו בפני עצמן ראויין הן להיסק גדול
 בתערוב' עצים יבשים ולפי' כלם מוכנים הן
 להסקה . אבל אין מכלתקין את הבקעה לא
 לסמוך בה את הדלת ולא אפי' לסמוך בה
 את קדרת הבטומו לפי שלא נתנו העצים אלא
 להסקה . נוטל אדם כקל עץ לצלות בו בד"א
 בעין יבש הראוי להסיקו תחת תבש'ו לפי
 עצמי אבל רטיב שאין ראוי להסק בפני עצמו
 אסור שאין אובי' מתוק שכוחו לצלל בתערוב'
 גדלו כוחו לצלות בו . לא תבנם אשה לבית
 העצים ל מול סהן אור לתקן בו ראש שבי' נוד
 אלא אם הובן כעץ' ל כך לא נהנו העצים
 אלא להסקה . וכן אור שהותקן טעי'ם לתקן
 בו ראש ונטבר ביים אין מסיקין בו לפי שהוא
 בטור ונסיקין בכלים ואינ'ם מסיקין בשברי כלי'
 שיהא אים בתה חיה ועוף בין סעיט בין
 ביים ומסדיק בני טעים לפי' כלבו ולפי'
 שטורו אם ירצה : (ב) אין מסיקין ושוחזין את

לאחרים ולא אחרים אופן תבשילין לו משלו
 אבל מבשל הוא ליים עם החריר החריר
 לשבת ובלבד שלא יערים ואם העדים אסור .
 ואם התחיל בעסמו וטאכל עירובו עד שלא
 גכר גומר . שכן לא הניח עירוב ולא הניחו
 לו אחרים הוא נאסר וקסמו נאסר . ולפיכך לא
 יאפה ולא יבשל לאחרים . וכן אין אחרים
 אופן . ומבשילין לו משלו וכיצד הוא עושה
 כקנה קמחו לאחרים ואחרים אופן ומבשילין
 ושוחזין לו . לא היו שם אחרים להקנות להם
 קמחו או שלא רצה להקנות קמחו לאחרים אופן
 לו פת א' בצמצום ומוסגין לו קדרה א' וצולקין
 לדת (קט) וכדלכין לו את הגר . ויראה לי
 שאף שהן אופה ומסגין לעצמו מן בצמצום
 שכדי היוו החריר לו שלא יתענה בשבת .
 כניה אדם עירובי תבשילין מי'ם לחבירו
 ומתנה . כיצד שני ימים טובים של גלויה
 הסכוכין לשבת מלפניו ושכן ולא עירב עומד
 בראשון ואסור אם היום קרש ולמחר חול אין
 ברובי כלום ואם היום חול ולמחר קרש
 בעירוב זה יהא סותר לי לאפות ולבשל
 ולהטמין ולעשות כל צרכי מי'ם לשבת בד"א
 בעני יים של גלויות אבל שני יים של ר"ה
 כקדושה אח' הן ולפיכך אף לו להתנות
 (ד) מי שלא עירב ועבר ואפה כוזה . בד"א
 בעערב בשוגג ואפילו במיד אבל אם העריב
 ואפה ליים הרבה יותר מן הצריך לו לי"ט כרי
 להחיר לשבת ואסור ליים הכנרי קנסין אותו
 וחד' כל מה שהחיר אסור שהרבה החמירו
 במערים יותר מן הכויר : אפה ליים
 הרבה סבור שיבאו אצלו אחרים למעוד אצלו
 ולא באו וכן כל כיוצא בזה שאין כאן הערפה
 כל מה שהחיר סותר לשבת :

השערי החמיישי (א) אבאר בו אם יש
 אסור מוקצה ונולד ביים

אם לא ומוקצה אם אסור דבר תורה או
 סוכרי סופרי כדי לעבוד על דין ספקו :

(ב) אבאר דין בהמות שמביאין קצבין עכ"ם
 ביים למקולין של ישראל ואינו יודע אם הביאום
 חוץ לתרומם אם לאו . וכן דין שאר המוקצין
 הראיית מריפה ביים ודין ששאר על עצמו
 דבר אם מתיר למלטלו אם לאו ואם נשאל עליו
 לחכם והחיד לו אם סותר אפי' לא ילה אם
 לאו : (ג) אבאר דין נוטל יוני שובך ויוני
 עלייה והלכת מלם של שובך ודין יוני

הבהמות

אנשים אוכלין מהן כן ומקצת שאין אוכלין כן
 דתי אלו צדיקין הומנה מערב ואם הסיגין
 מותרין ואם לאו אסורין מקצה עייבש ואין
 הבעלי' סבורין בו מבדיל' כות' הכלים האוכלי'
 ממלשלין אותן לכל דבר ועושה אדם מהן כל
 צרכו ואין אומ' לא נחט הכל' אלא לתשישן
 והאוכלין לאכיל' ולש' מסיקין באגונים והמרים.
 אבל אם אכלן אין סס קין בקליפיה ובערעוניה
 לפי שהן כגולד. וכן כס קין בכלי'. נשברו ביים
 אין כסיקין בשבריה בר"א בשאין השברים
 ראויין לכעין מלאכתן הראשונה אבל אם היו
 ראויין לכעין מלאכתן הראשונה הריהן כרעיתן
 וככל' מ הן ומסיקין בהן. אוזוהו מעין מלאכתן
 שברי ערבה לצוק לתוכן מקופה ושל זכוכית
 לצוק לתוכה שכן אבל שברי ערבה שראיין
 לככות בהן את' ההבית שברו זכוכית לככות
 בהן פי הפך כבר יצאו אלו סתורת כלי ואסוד
 להסיק בהן. ואפי' למלסלן כ"ס אבל בשבת
 מותרין למלסל כל עראיין אפי' לכלאבי
 אחרת. נשברו מעייש בין ראויין למלאכ' בין
 שאיין ראויין למלאכה מסיקין בהן שדתי הן
 כעצם ומכונני להסקה. בד"א להסיק בהן אבל
 לכסוך בהן את' הרלת ואת' הקדרה אם אין
 ראויין אפי' למלאכה אחרת אסור שלא נתנו
 אלא להסקה. ואם ראויין למלאכה אחרת כותר.
 שררי היכן מערב למלאכה אחרת ותורת כלי
 עליהם. כשאמרו מסיקין בכלים וכלאי שלא
 יתא מהפך בדם לאח' שחזוהו בדם הלאר ואכלת
 קצתן לפי שנעשו שברי כלים ודתי הן כגולד
 וכשהוא מהפך באיסור הוא מהפך נאמר הבגיה
 רוב המניד ול כתב בשם המהבר דל שאם
 רבה עלידם עצים כוכי' מותר להפך בדם
 שבהיתר היא מהפך כן כתב בש"ב מ"לנו י"ט
 כל רבוי' שמלאכתן להיתר מותרין למלסל' בין
 בשבת בין בי"ט ואפי' מחסה לצל ואציל' לצורך
 גופן וצורך בקסמן ואפי' הן כבדין הצדיקין שני
 בני אדם למלסלן ממלשלין בשנים. ויראה לו
 שסמלמלתי אפי' בארבעה או בחמשה בני אדם.
 הכלי שמלאכתן לאיסור אין ממלשלין אותן אלא
 לצורך גופן ולצורך מקסמן. לצורך גופן כיצד
 היה צריך לישב עליהן או לצעזע בהן את'
 האזנים כותר. נטל אדם קידום להחוך בו
 רבלה ובניהה לצור בה העביתה וקורנם לצצות
 בו אגונים. באו זה קורנם אמרו בקורנם ש'
 אגונים וקורנם של נפחים ואפי' בקורנם של
 זהבים. אבל קורנם של ביסים לא ישול לפי
 שאדם מקפיד עליו שלא יתקלקל וקובע לו מקצה

הברכות הסבריות לשי שהן מקצות. אבל
 משקן וכדומ' את הבייתות. ואינו הן ביהות
 כל' שצנאו' ורעות חוץ לתחום ובאות ולנות
 תוך לתחום. כבר בארנו שהן המקצה אלא
 מדברי סופרים' והולכין כמסקין להקל. ולפיכך
 נזי' שהבי' בהמה למסוקלי יצרא' אע"פ שהובאו
 לצורי' יצרא' אם ידוע שלנו חוץ לתחום אסורות
 ואם ספק מותר. ואם הביאום לצורך נזי' אפי'
 סתם בעיד' ערוב' גוים כות' שהבא בשביל ישר'
 זה כותר לישראל' אחר וכל שכב' לצורך הרוב
 הוא מביא. בהבד' הידועות שדרכן' ללכת תוך
 לתחום והצנאו בעיד' בי"ט אני אומר שמא
 מערב הכניסן לתרוי' תוך לחומה לנו ומהררי.
 וכי' השוחטין בבקר שחוקה מערב הכניסום
 לתוך דתחום. ולא ראינו לא' מרבתי שחשש
 לדבר זה. העו העוסדת להלכה ורהל לגיחה
 והרגול' שידרה לבצירה ופירת המותרין
 לסחור' ושורים העומדי' להוישה בי"ט. אסורין
 שכבר בארנו שיש מקצי' בי"ט. הבר שמענו
 עליו את הקורה מעייש' וכן מעייש' והיסקן זב'
 סתה' דק רה לבתי' גולד היא שאינו ראוי בין
 העששו' ולא לאכול ולא למסקה. ולפי' בי"ט
 אסור ובשבת מותר שיש גולד ביים ואין גולד
 בשב' מחצלות הכרכות ועיסדות לסחורה אסור
 למלשלן בי"ט. אבל בי"ט מותר. הרגים
 המלוהין: נכז' עין לסחורה פעמים מכסין אותן
 ממחצלאין וכיוצא בזה והרי המחצאל' נסאסין
 ומקצין לו בי"ט מי"ט מאוס. אבל בשבת
 מותר למלסלן שאין מקצי' בשבת ואפי' מחסה
 מיאוס אלא מחכת איסור בלבד והוא שיאית
 בידיים כגד' עהרליקן באותה עבת. היה אוכל
 בתאני' או בענבים בהול והותר מהן והעין
 לנז' שייבשו' והוא אלו מקצות אסור לאכול כהן
 עגד לייבשו'. בשבת אמרו ואציל' בי"ט בד"א
 בגרוד' וצמקן סמני' שהן מסריחות בנהים
 וכסלק דעתו כהן אבל שאר הפרות שהעלן
 לייבשו' ואין מסיקין בת' מותרין שאין מסלק
 דעתו מהן. אין מקצה להצי' שבת ולהצי' י"ט.
 ואי' נזרו בדי' שמים. ואציל' נזרו בדי' אדם.
 ביצד העלה תנאים ונעבים נגד לעשותן נזרדי'.
 וצמקן ונת יבשו ונראו לאכיל' כע"ש או מעייש'
 ואריכ' נדחו משחשכה הא' היו ראויין לאכילה
 ובו ביים חזרו ונהקנו ונראו הרי אלו מותרין.
 ואע"פ שאין נזק תלוי בדי' אדם אלא בדי'
 שמים. דתי' לאכילה אכרו ואציל' שאין
 מקצה להצי' שבת וי"ט ליאסר כמלסלן נזרדי'
 וצמקן שתייבשו קצת ולא נבשרו ויש מקצה

עצמו ומאכלה אסרו ולא במלטול. ומה בין זה לגזירות וצמקין שמקצה אותן סרעו לאכול ולפיכך אין מִשְׁלֵטִין אותן לפי שאינן ראויין לא לו ולא לאתריה. הא אין זה דוכה אלא לנו שהביי פירד ואין במיטן בכחוב' שאכורין לה וכזהרין לה וסותרין לכלן במלטול. ושאל עליה בשבת או בימי מותרת לו א"י באכלה שלא הקצ' אותה כדעתו להלוטין. א"י שצריך לאתריה להתירו לפי שהגדר' נתרין אף בני הדיוטמי. והריוטות הידועין לפתוח את הגדר כצוין הן הדעות וסמכת שאם ידעה יבצא מי שידקק לו תלה נדרו בחי' אפי' כחם והתירו ויאהל לו שדוא אסר עדה חכם אינו מצוי להתיר לו נדרו ולהלוטין סילק דעתו כמנהג: (ג) אווזין והרגנולין ותרנגולת שלקחה סתם הרי הן כמזוכנין. ומותר ליקח ולשחטם כהן בי"ט. וכן יוני הרדסיות אין צריכין זימן וצדין אותן גשוחטין אותן בי"ט. חיה שקנה בפרדס העופים שלה כותרין ואין צריכין זמן שהרי הן כנצודין בקמנותן. אבל דאם אסר לצודה שכל הצריך לצידה אסור. ואסור לשחטה דכוקצת היא. בר"א בפרדס הסמך לעיר אבל בשאינו סמוך לעיר אפי' העופים שאינן סמוכין צידה צריכין זימן שאין דעתו עליהם סתם כמיש למעלה. וי"ז שובג' וי"ג ע"ג ה צפרים שקננו בטפוחים ובבורות סוחרין הן צידה אסור לציידין. היו סודיין או מצדידין קצה שאינן חסדין צידה כותר לציידין. אבל צריכי הן זימן מעי"ש שאינן סן הכוכן וכיצד הוא עושה עובד מעי"ש ואומר זה וזה אני נוטל ל: חר ואיצ' לישול ולקנענ צפור ררוד צריך לקשה בכנפיה כדי שלא תהחף באמה. זימן שהורי' אלו בקן שלהן ולסדר השני' וכצא שת ר' במקף לבני' ובמקום שהורי' כלן אכורין ואין אוכרי' ש"א נתהלפו מקן קן לבני' במקום שירדים ושהורים במקום לבני' אלא חושטין שאלו נדרו והלכו להן בכאר הקני' ושבעאר הקנין באו לכאן. בר"א בי"ט שש תרים כאלו שלא זיכנן ואעי"ש שאלו קרובים זה לזה יותר שכל כקום שיש רוב וקרוב הולכין ארד רוב ואפי' במקף קרובה המותרת. זימן ע"י תרין רקן וכצא נ' בולן אכורין ואפי' האמר שהענינים לא זו כמקפן דרי נעדיבת ביניהן ארד שלא דוכן ואינו במל אצל הרוב שאין בעלי חיים במלטן ולא עיר אלא ש"ס לו סתריין ואפי' באינן אינו במל. זימן ג' ומצא בן סתריין

לחות סוחד לכלאכתו. כיוצא ברבר אסרו שכל הכלים שאדם מקפיר עליהן לייחדן למלאכתו אסור למלטן אפי' לצורך גופן בין בשבת בין בי"ט. לפיכך יחד על סדר שה וכסן על מברגים שנוהטין בו. וכסן של רצענן שכל אלו הבעלים מקפירין עליהן שלא יתקלקלו אסור למלטן. כל הכלים שהתירו למלטן לצורך מקומן לא להזיזן בלבד סן המקום שהוא צריך לו התירו אלא כל שהן בירו מוליכין ומעין באו זה מקום שרצה ואפי' ברחוק מקום ומכית לבית. מרובה בזמן שיש בה עומ וכיוצא בה סן הגדוכן במדוכה כמלטין אותה אפי' סמוכה לצל. ואם ריקה אין כמלטין אותה אלא לצורך גופה או לצורך מקומה כשאר כלים שמלאכתן לאיסור. בזמן שיש בה שום יסרה כמלטלה והלא לא אמרו בכר או תינוק אלא למת בלבד לפי שלא נאמרה המדוכה אלא סחמת מלאכה זו של שחוקת שום וכיוצא בה. ועכשו הרי היא משמשת היתר בכלאבת' נבצא האמרה כתיבה כקדר' הכמלטלת עם התבשיל. המדוכה מלאכתה להתיר בי"ט. ולפי' אין בה שום כמלטין אותה אפי' סמוכה לצל. עצים צעשו ותרקל בי"ט אסור למלטן ולהסיקן האם נשרו בתוך התנור מרבה עליהם עצים סוכנים כדי שלא יצפך באיבוד ומדליקין. אין מסיקין בעצים שבמוקצה ולא מתהילין בעריסת התבן לפי שאין מתהילין באוצר. בר"א בתבן ודאיו לכאכל בהמה או לגבל בו את רמיש. אבל בתבן יזה ושעורב בקצים סותר לפי שאינו ראוי לא למאכל ולא לגבל בו את המיטם ומכין הוא להסקה. וראוין את המריפה בי"ט נבצאת מריפה אין מלטלין אותה. ולפי' יראה שאין ראוין את המריפה אלא במקום שאם המצא מריפה לא יהא צריך להזיזה ממקום אלא שלא ראיתי לאי סן הראשוני שחשו לדבר זה. בהמה בריאה שכתה בין בשבת בין בי"ט לא יזינה ממקומה ואפי' לחתכה לפני כלבו שאין אדם כזה איסתי תמות בהמהו והרי זו בגזירות וצמקין שאין דעתו עלי כלל היתה פסוינת סבערב ולסדר כחה סותר לרתכה לפני הכלבי' המוכנת הרי זו בערבב לכלבים. היתה חולה כבערב ולסדר כחה בשבת סותר לרתכה לפני הכיבי' כל בי"ט אסור עיש מוקצה ב"ט ואין מוקצה בשבת. האוסר הכבר על עצמו בגדר או ב' בועה כותר למלטלו שבעבר סותר אצל אררים ולא אסרו אלא על

השבת ואצ"ל ביום דעלמא לפי שאין הביצה נמכרת על שתצא לתוך ימיו האם לא נולד אפרויה ולא להיות מעמא שרוב כביצה הנולדת וכל שלא נגמרה הבנתה בשבת או ביום הרי זו מותרת. ולמה לא נזרע עליה כשם שנזרע על הביצה שנולדה ביום דעלמא לפי שהביצה היא המצאים נמכרים בסעי האם דבר שאינו מותר. כבר נתבאר שהביצה שנולדה ביום א בשבת כשם שאסוריה באכילתן אסור למסלה ואע"פ שאסור למסלה ממלמין את הכל לכשתיה אבל אין נותנין כלי חרת התרנגולת לקבל ביצה לפי שאין ממלמין כלי מהכנו. כל שתשמישה ביום אנו נזרע אלא ביום והרנגול אינו משמש אלא ביום ואינו מוליד אלא ביום. לפי אפי"ן ברק מע"ט בקנה של התרנגולת ולא כפי בה ביצה ולמחר השנים בעוד לילה וכפי בה ביצה מותרת בידוע שלא ולד ואע"פ שברק יפה י"ח מבערב ולא כפי אפי"ן אומר בודאי מ"ט"ט יצאה רובה והורה ור"י היא כנולדת והשילה לאחר שהשכנה ביום בשבת עמה זכר ואפי"ן קרוב לה חוץ מ בתים לפי שאינה סופגת מן הקרקע כל שיש זכר קרוב לה. לא היה עמה זכר חוץ שיעור זה סופגת היא מן הקרקע לעתים ואפי"ן בילה. ולפיכך אפשר שזכר לעתים בלילה. ואם ברק מע"ט ולא מצאו ולמחר השכים ומצאו בה בצה אסורה שאני אומר שנולדה בלילה. ולמה אין תולין גם כן ביציאת רובה לפי שזכר זה אינו מצוי כל כך. וכמוכב נתלה אותה בלילה לילה שהרי ברק. לא ברק מבערב ביצה מותרת ואפי"ן רוב הספנות. מן הקרקע אינן יולדות אלא ביום ולפי"ן ממלמין אותה לזו אפי"ן הרוב הכצוי ואין תוששין ליהיה לילה שהוא משום דמיעומו שאינו מצוי והתוכי עמא חוץ שיעור זה יאלא שהיה עמא ממלמין ביה לזו היכר הרי זה כפי שאין עמא זכר שאי אפשר לעבור אצלה. ברא"ל בשאין בנזר מעבורת. אבל אם היה שם אפי"ן קורה ואפי"ן חבל עובר מבערב הגהר אל העבר הרי הוא כפי שהזכר עמה שעליה הוא עובר וכו'. למיכך לוקחין ביצים מן הזכר בכל יום מובנים של גילות שהאחד בה חול. כולי ביל ראשון של שני ימים טובים של ר"ח אבל כלל שני אפרויה שם ביום א נולדה אפי"ן שבכל מקום תולדין אפי"ן הרוב כפי נתינו שלא ילקח ביצים מן הגוי אפי"ן שהרוב אינן כפי ימין אפי"ן אומר

מתרין שאני אומר הכי מנזרן במקום והכל ש' יזהירך לז' ימין לפני הקן וכפי בר"ק סלפני הקן העשוי לטח בו חנו השוכר או אפי"ן שלא בר"ק אלא שכפיאן חוץ לקן אמרין שאני אומר שאותן שבתוך הקן הלכו להם ואזי אחר"י הם שבאי מן הרוב שבשאר הקנים. הו"ש שם שני קנים זה למערה מהו ימין בתחתיה ולא ימין בעלונה והסכים ומצאו בתחתונה ולא כפי בעלונה אמרין שאני אומר שבתחתונה הלכו להם ושבעלונה הם שנשחרכו וכאן בתחתונה ולא עוד אלא אפי"ן ימין בעלונה ולא ימין בתחתונה והסכים ומצאו בעלונה ולא כפי בתחתונה אמרין שאני אומר שבעלונה הלכו להם ואחר"י שבתחתונה נשחרכו ועל בעלונה ברא"ל בשכפיאן חוץ לקן אבל מצאן בתוך הקן לעולם מתרין שאני אומר כן נמצאו וכאן הו"ש כפיאן על פתח הקן מותרין כאלו כפיאן בתוך הקן. ודברים אלו שאמרנו ביום שם קנים אחרים חוץ חסכים אפי"ן אבל אם אין שם אלא הם זכר אינן מפרויה אלא מפרויה מתרין שצלו כהכ"ב באומאן המדרה המדרה יתחייב חסכים אמרין והה"ק אפי"ן חוץ חסכים ואינו כנע"ק"ה אלא מן הצד בקרן וז"ל מותרין שאין המדרה מדרה אלא בשראה קנה אבל כל שאינו רואה קנו אינו מדרה אפי"ן חוץ חסכים אפי"ן. סולם ש"י שובך מליכין אותו משובך לשובך בקר ברה"י בין ברה"ד ואין תוששין שמה אמרו להשיח גנו הוא צריך ששובכו מוכיח עליו. אבל סולם של עליה לא יולדו ואפי"ן ברה"י. ולא עוד אלא אפי"ן התפוח בשבך אחר סלוקו הלהק אסור: (ד) ביצה שנולדה ביום אסור ואפי"ן מתרנגולת העוברת לאכילה ואצ"ל בשנולדה בשבת שאסור לאכלה כך אסור למסלה של פ"ה שהיא אסורה לכל מוקצה נמזר הוא ואסור למסלה ובישבת ימים הסם בין זה לזה נולדה בה אסורה בזה שאין ים מן השבת ואפי"ן שבת. מכונה ל"ט. שני ימים טובים של גילות נולדה בה מותרת בזה שהיא מותרת חלו. ואם נולדה חלו הולך מן ל"ט אם הראשון של גילות חול אין חול צריך הבין שני ימים טובים של ר"ח נקודשה אחר חול וכיום ארוה הולך נולדה בה אסורה בזה שכן ביצה שנולדה ביום אסורה ביום א כפי נתינו שלא ילקח ביצים מן הגוי הו"ש אפי"ן שהרוב אינן כפי ימין אפי"ן אומר

עבודת הקודש

תומר הוא שהחירו בכל המסעות בדבר זה כפי שיש לה כתרין. המצא ב"ש בצה בקינה של תרנגולין ונסתפק בה אם נולדה סאכש או היום או זה ג' ימים הרי זו אסורה. נוצל אם היה י"ט שלארבע השבת כהר זה ספק בשל תורה שמה סאכש נעברה ונולדה היום ואסור דבר תורה אלא אפי"ב דעלכא אסור לפי שכל דבר שיש לו מתירין הלבין בספק להורסא אפי"ב בספק של דבריה. בצה שגולדה ב"ט שנתערבה באיף כולן אסורות שכל שיש לו מתירין אפי"ב באיף אינו בטל ספיקה שנתערבו באחריו יש מי שהורה שכולן כותרות לפי שהוא ספק ספיק' ואפי"ב בשל תורה הולכין בספק ספיקא להקל ואפי"ב יש לו מתירין. ויש מי שאוסר גם כזו שאין דולכין בספק ספיקא להקל אלא בספקי התערובות בלבד. והראשון יראה לי עינך ויראה שנתערבה באחרות וכאלו באחרות כל שבתערובת השני מותרות שהרי יש כאן ספק ספיקא הבאות סן התערובות וכן מירין בספיקות אלו להחזיר. עצים או פירות שנשרו בשבת אסורין ב"ט וכן פירות שנשרו ביום אסורין בשבת שהרי זה כמי שהשבת ויש ספק הוא לחבירו ואינו בדין. אפרוח שגולד ביום ונפתחו עינו בו ביום או שצאו עליו כנפיו עמו יש מי שהורה להתירו בו ביום והואל מותרו עצמו בשחימה שנתחדשה לו. עטאנים אחרו דמוקצה הוא ואין אנו אומרי' והואל כזה. ועליהם אנו סומכין לאסור לפיכך י"ט ושבת הכסוכה לו בין מלפניה בין מאחריה נולדה כזה אסור כזה בבירה שאין היא ספק לחבירו. על שגולד ב"ט ותברר שכלו לו חדשיו אם היה אמו עומרת לאכילה אף הא מותר שהרי הוא סוכן על גב אמו. לפיכך אם היה שבת סמכה בו מאחוריו אם שחמו בשבת לחולה שחיה כבני מותר לכרא באוכפא שהרי י"ט הכין זה כבר לעצמו ולא לשבת והרי זה כמיהור לשבת שתר טלד בשבת הכסוכה ל"ט מלפניו אסור ב"ט לפי שהשבת לא הכין לעצמו ע"א אשור לו לשורפו וכל שאסור ביום אסור למחרתו ענראה ככסין לחבירו. ויש מי שהורה גם כזה להקל שהשבת הכין לעצמו אלא שאסור אחר גרם לו שאי אפשר לנהוג. ואם יש לו חולה בתוך ביתו מותר. ומותר אף לברא באוכפא וראין דבריהם ועל שגולד ב"ט מן הפר שה מותר שאף הוא סוכן אנו אפי"ב שהרי מוכנה

היא לכלבים כשהיא חיה. ולפיכך נתי העבר במעו האם כוכר הסוכן הסמך בתוך דברי שאינו סוכן. שירי פתילה שירי מורה. שדי שסן שכבו בשבת יש מי שהורה שאסור להדליק ב"ט שהרי זה כאלו שבת הכינה ל"ט: (ה) א"י נרים התושבים ואחד עבר ואסר. כל ישראל אפי"ב אינן תושבים אין עושין מלאכה לישראל בשבת ויש דבר תורה שני ונפש בן אספק והגר בעבר דברי' וגר תושב דבר הכתוב. גר תושב שאסר הכתוב יש מי שהורה שאפי"ב אסור אלא בשעשה שכירו של ישראל. ולא יראה לי כן. שכקרא מ"א דבר הכתוב ואפי"ב בשאינו שכיר אצל ישראל. וכן העבר והאמה יש מרבתי שהורה שלא אסר אותן הכהו' אלא בשמן תושבי' ולא יראה לי כן אלא אפי"ב אינן תושבים כ"ש ישראל. ויראה לי שהעבר והאמה לא במלאכת רבן בלבד אסרן הכתוב אלא לכל ישראל אלא שעושין מלאכה לעצמן כישור' בחוד. כל מלאכה שישראל אסור רעשותה ב"ט ובשבת לא יאמר לנו לעשותה שהאסירה לנו שבות. עשה הגוי מעצמו על דעת ישראל יראה לי שצריך למנוע שלא אסרו גוי על דעת עצמו הוא עושה אלא בדליקה בלבד שאם בא לככות אצל לו אל תכבה. ליקט הגוי עשב לבהמתו לא יאכל אתרו ישראל ביד לפי שהעצבים אלו מוקצים הם ואסור למלטלן. ולא עוד אלא אסור לו להעמיד בהמתו עליהם שאם כעביר בהמתו על גבי עצבים מחוברין בשבת והיא אוכלת. ואין הוששין להעביר ויתלוש ביד ויתן לפניו שהכל וזיון הן באיסורין של תורה אבל אין אדם מעמיד בהמתו על המוקצה שמה שמה ויטלטלנו בידיו. אבל עומד הוא בפני בהמתו והיא אוכלת מעצמה. עוב"ס שמילא מים לבהמתו אסור מוקצה אתרו ישראל היה העכום מכירו של ישראל וליקט עשבי' או שמילא מים לבהמתו לא יסקה ולא יאכל אתרו ישראל. וכן בכל דבר שיש בו לרבות בשביל ישראל ודא שילקט או ימלא. בפני ישראל הוששין שמה ירבה בשביל ישראל. עשה העכום מלאכה לצורך עצמו אם אי אפשר לרבות בה בשביל ישראל מותר להשתמש באותו דבר כצד עושה העכום כבש ליד בו יורה אתרו ישראל. וכן הליקט את הרג לעצמו ששתמש בו ישראל נר לא יד נר למאה. נר לתלי דכריך ואור לתחיבתי:

נסלם ספר עבודת הקודש